

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

12 januari 2000

BELEIDSNOTA

Media

1999-2004

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media

INHOUD

Blz.

1. Inleiding	5
2. Algemeen kader	8
2.1. Afbakening van het beleidsdomein Media	8
2.2. Omgevingsanalyse van het Vlaamse medialandschap	9
2.3. Missie en Visie	14
3. Concrete doelstellingen voor het mediabeleid	16
3.1. Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij	17
3.1.1. Algemeen	17
3.1.2. De opportuniteiten en kansen geboden door de informatiemaatschappij	17
3.1.3. Uitbouw van de onderliggende infrastructuur	17
3.1.3.1. Digitaal actieplan	18
3.1.3.2. Samenwerking m.b.t. de informatiemaatschappij over de bevoegdheidsdomei- nen heen: de opbouw en uitbouw van een overlegplatform	19
3.1.3.3. Snelle opbouw van de nodige beleidsondersteunende performantie van de administratie	20
3.2. Alle geleidingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en -verstrekking.	22
3.2.1. Algemeen: gevaar van een duale maatschappij	22
3.2.2. Lage toegangsdrempel tot de kennis- en informatiemaatschappij	23
3.3. Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap	25
3.3.1. Regelgevend kader	25
3.3.2. Regionale televisie	25
3.3.2.1. Algemeen	25
3.3.2.2. Grondige evaluatie van het regelgevend kader	26
3.3.2.3. Economische leefbaarheid van regionale televisie in Vlaanderen	27
3.3.2.4. Maximale honorering van de specifieke opdracht van regionale televisie	28
3.3.2.5. Aandachtspunten	28
3.3.3. Particuliere radio-omroepen	29
3.3.3.1. Algemeen	29
3.3.3.2. Professionalisering en liberalisering van het Vlaams radiolandschap	30
3.3.3.3. Overleg en coördinatie met de Franse Gemeenschap	32
3.3.3.4. Kabelradio	33
3.3.3.5. Nieuwe technieken – digitale radio	34
3.3.4. De openbare omroep	35
3.3.4.1. Algemeen	35
3.3.4.2. De rol en de opdracht van de openbare omroep	35
3.3.4.3. De nieuwe beheersovereenkomst	36
3.3.5. Particuliere televisieomroepen	38
3.3.5.1. Algemeen	38
3.3.5.2. VTM	40
3.3.5.3. Doelgroepomroepen en thema-omroepen	41
3.3.5.4. Betaaltelevisie	41
3.3.5.5. Kabelmaatschappijen	42

3.3.5.6. Productiehuizen	42
3.3.6. Geschreven Pers	42
3.3.6.1. Algemeen	42
3.3.6.2. Protocol met de geschreven perssector van 27 juli 1998 – digitale diversificatie .	43
3.3.6.3. Pluriforme pers	44
3.3.7. Nieuwe projecten	45
3.3.8. Rechtmatige uitoefening van de bevoegdheden van de verschillende partners actief op het vlak van Media	46
3.3.8.1. Algemeen	46
3.3.8.2. De Vlaamse Mediaraad	46
3.3.8.3. Het Vlaams Commissariaat voor de media	47
3.3.8.4. De Vlaamse Kijk - en Luisterraad	48
3.3.8.5. Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie	48
3.4. Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling.	49
3.4.1. Algemeen	49
3.4.2. Een verscheidenheid aan financiële middelen en stimuli voor de Vlaamse audiovisuele sector	50
3.4.3. Meer kwaliteit bij de Vlaamse audiovisuele producties door verscheidenheid en selec- tiviteit	52
3.4.3.1. Fonds Film in Vlaanderen en het decreet van 13 april 1999	52
3.4.3.2. Kwalitatieve producties en verscheidenheid	54
3.4.3.3. Rol van de openbare en particuliere omroepen	55

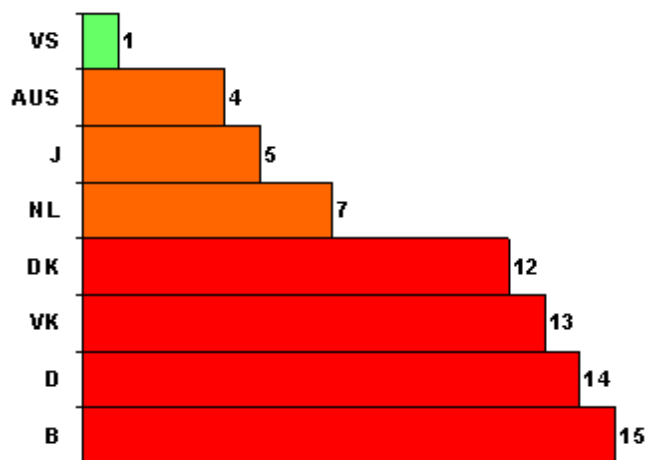
1. INLEIDING

De media spelen een steeds belangrijker rol in onze dagelijkse leefwereld. Informatie wordt de sleutel die vele deuren opent op economisch, cultureel en maatschappelijk vlak.

Onze maatschappij wordt stilaan een informatiemaatschappij waar toegang tot informatie gevolgen heeft voor iedere burger. Het wordt tevens de bepalende factor voor de performantie van een land of regio. Deze vaststelling leidde ook tot het initiatief “eEurope – An Information Society For All” dat op 8 december 1999 door de heer Romano Prodi, voorzitter van de Commissie van de Europese Unie, gelanceerd werd.

De digitalisering van informatie ligt aan de basis van de revolutie die wij nu meemaken. Zij heeft enerzijds binnen de traditionele media geleid tot een verschuiving van het analoge naar het digitale en anderzijds tot de opkomst van nieuwe media zoals het Internet. Nieuwe technologieën geven aanleiding tot een verschuiving op het vlak van de nieuwsgaring. In vergelijking met de traditionele media fungeert Internet niet alleen als informatiebron maar tevens als communicatie- en transactiemiddel. Binnen de informatiemaatschappij ontstaan ongeken- de mogelijkheden voor zowel de burgers, de overheid, het bedrijfsleven als de maatschappij in haar geheel. Van e-commerce, e-business, e-government tot een e-generatie !

Vlaanderen heeft de plicht om in te spelen op de opportuniteiten geboden door de informatiemaatschappij, zoniet loopt Vlaanderen een achterstand op die in deze snel evoluerende wereld moeilijk in te halen is. De stelling van Paul Saffo, directeur van het Institute of the Future in Californië: “*The future is already here ... it's just unevenly distributed*” geeft duidelijk de problematiek aan. Op dit ogenblik vindt de “toekomst” vooral plaats in de Verenigde Staten en de Scandinavische landen. België daarentegen kent ten opzichte van de voorlopers een duidelijke achterstand, zoals hierna uiteengezet.

Figuur 1: Ranking information society index 1998 (bron: International Data Corporation, 1999)

Zoals blijkt uit bovenstaande figuur heeft België geen al te goede uitgangspositie om via ICT haar concurrentiekracht te versterken. België scoort vijftiende op de 'information society index', waarin op basis van meerdere indicatoren wordt aangegeven in welke mate een land is uitgerust om de mogelijkheden van informatie en informatietechnologie te benutten. België presteert duidelijk slechter dan haar voornaamste handelspartners. Met betrekking tot de penetratiegraad van computers doen we het iets beter, maar het aantal veilige web-servers voor elektronische handel is dan weer beschamend laag.

Tot op heden werden op Vlaams niveau nog geen relevante cijfers verzameld. De nodige stappen worden ondernemen om nog in de eerste helft van het jaar 2000 dit euvel op te lossen. De Belgische cijfers hebben ondertussen zeker een indicatieve waarde.

Daarnaast kan eveneens worden opgemerkt dat in Vlaanderen zelf het gevaar bestaat van een oneven verdeling, het gevaar van de duale maatschappij. Iedere Vlaamse burger, ieder Vlaams bedrijf of overheid, ... moet de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan deze nieuwe informatiemaatschappij. Vlaanderen heeft de plicht ernaar te streven op alle domeinen een koppositie in te nemen.

Bij deze niet te stuiten technologische evolutie is het tevens uitermate belangrijk dat de geldende basisvoorwaarden voor een moderne democratie, namelijk de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van informatiegaring en pluriformiteit van de pers gewaarborgd worden.

Om deze voorwaarden te kunnen garanderen moet een duidelijk hanteerbaar referentiekader uitgetekend en vastgelegd worden, waarbij rekening gehouden wordt met de Europese bepalingen en de praktijkinbreng en ervaringen van de huidige media-actoren.

Er wordt gestreefd naar het voorkomen van overdreven concentraties en monopolievorming op het vlak van de informatieverstrekking. Op mondiaal vlak speelt zich immers een concurrentiestrijd af tussen steeds grotere conglomeraten die de mediamarkt wensen te beheersen. Het gevaar bestaat dat deze spelers een te dominante machtspositie verwerven, waardoor onafhankelijke informatieverstrekking in het gedrang kan komen. De burger heeft recht op en moet toegang hebben tot volledige, correcte en onafhankelijke informatieverstrekking.

Er moet over gewaakt worden dat de nog immer groeiende informatiestroom beheersbaar gemaakt wordt en blijft voor de burger. Om hem te helpen onderscheid te maken tussen bruikbare en niet-bruikbare informatie, dient hij te kunnen teruggrijpen naar betrouwbare bronnen, bronnen waarvan hij zeker kan zijn dat deze correcte en gecontroleerde informatie aanbieden.

Dit alles geeft aan alle actoren, journalisten, uitgevers en aanbieders van diensten via de klassieke en de nieuwe media een bijzondere verantwoordelijkheid. In het bijzonder moeten de journalisten, de nodige onafhankelijkheid kunnen waarborgen.

Een geëigend redactiestatuut en een aan de evoluties van de maatschappij aangepaste deontologische code kunnen hiertoe bijdragen.

Voor de nieuwe media en in het bijzonder voor Internet liggen de zaken hier zeker niet eenvoudig gezien hun inherent mondiaal karakter.

De denkpatronen van de burger, zijn persoonlijke visie op de maatschappij en uiteindelijk ook zijn maatschappelijk functioneren en gedrag, vinden mee hun oorsprong in de informatie die hij ontvangt en verwerkt.

Zonder hier de impact en kracht van de opvoeding en de eigen persoonlijkheid van het individu te willen minimaliseren moeten we vaststellen dat de gangbare maatschappelijke normen automatisch mee geschapen en gekneed worden door de beelden die we zien, de meningen die we horen of lezen.

De media hebben dus een belangrijke maatschappelijke invloed: zij informeren immers niet alleen, zij kunnen ook gevoelens aanwakkeren of temperen, zij kunnen stimuleren of afremmen...

Hierin ligt dan ook een belangrijke maatschappelijke rol vervat voor alle media: zij kunnen een belangrijke bijdrage leveren om de Vlaming te sensibiliseren op het vlak van zijn cultuur en verdraagzaamheid t.o.v. andere culturen.

.

2. ALGEMEEN KADER

2.1 Afbakening van het beleidsdomein Media

Voor een goed begrip is het aangewezen voorafgaandelijk het beleidsdomein “Media” af te bakenen.

2.1.1. Het beleidsdomein Media omvat inzonderheid de volgende sectoren:

- Geschreven pers (periodieke en dagelijkse)
- Audiovisuele sector (openbare en private radio- en televisieomroepen)
- Media-innovatie (multimedia)
- Film e.d. (inclusief video)

2.1.2 De betrokken (media)actoren zijn inzonderheid:

- Vlaamse regering
- Vlaams minister bevoegd voor het mediabeleid
- Vlaamse administratie, inzonderheid de administratie Media, afdeling Media-innovatie –en vergunningen en de afdeling Media en Film
- Vlaams minister bevoegd voor cultuur
- Federale overheid, die bevoegd is voor het redactiestatuut en de deontologie van de geschrevenpers, telecommunicatie en auteursrechten
- Europese Unie en haar instellingen
- Vlaamse Radio en Televisie-omroep
- particuliere radio - en televisieomroepen
- ISP's (Internet Service Providers)
- audiovisuele sector (filmsector, productiehuisen, audiovisuele verenigingen)
- uitgeverijen
- distributeurs (kabelmaatschappijen)
- Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT)

2.2 Omgevingsanalyse van het Vlaamse medialandschap.

Vooraleer de toekomst te plannen en stappen voorwaarts te zetten, is het belangrijk na te gaan waar Vlaanderen zich op dit moment bevindt, en wat er leeft en omgaat in de huidige "media"-omgeving waarin de Vlaamse Gemeenschap zich op het einde van de 20ste eeuw bevindt.

De mediamarkt is een groeiende en hierdoor economisch aantrekkelijke markt.

Toenemende concentratiebeweging

Zoals reeds aangehaald, kan inderdaad worden vastgesteld dat op *mondiaal* vlak zich een concurrentiestrijd afspeelt tussen steeds grotere conglomeraten die deze markt wensen in te palmen. Het gevaar bestaat dat de onafhankelijke informatieverstrekking in het gedrang komt door een te dominante machtspositie van deze spelers. Bovendien kan deze concentratiebeweging negatieve gevolgen hebben voor die media-actoren die zich richten op kleinere marktgebieden (hetzij ten behoeve van kleinere taalgroepen) en die door hun beperkte afzetmarkt dreigen weggeconcentreerd te worden.

Nieuwe informatietechnologieën en digitale economie

Anderzijds bieden de nieuwe informatietechnologieën, zoals deze zich bij het begin van de 21ste eeuw ontwikkelen tal van nieuwe mogelijkheden voor bestaande of nieuwe bedrijven. Door middel van "venture capital" dienen zich enorme mogelijkheden aan in het licht van de nieuwe informatietechnologieën.

Deze Vlaamse regering zal –zoals reeds aangekondigd in de regeringsverklaring– werk maken van een digitaal actieplan. Bijzondere aandacht gaat uit naar het gevoelig verstevigen van de plaats van Vlaanderen in de "digitale economie. Vooral de toegang tot de nieuwe informatie- en communicatienetwerken moet voor de Vlaamse bedrijven aangemoedigd en verstevigd worden. Door hieraan te werken wordt er voor gezorgd dat Vlaanderen een stevigere positie kan verwerven in de informatiesamenleving.

De audiovisuele media

Deze snelle evolutie in de technieken voor informatieverspreiding en de liberalisering van de wereldmarkt impliceert voor de zogenaamd audiovisuele media dat zij voldoende zullen moeten mee-evolueren om leefbaar te blijven.

De door de concurrentie spectaculair gestegen prijzen voor uitzendrechten (vooral voor sport, maar ook voor film) vormen voor de kleinere omroepen een bijkomende bedreiging.

De overheid zelf wenst hierbij de consument te beschermen en wil dat alle belangrijke evenementen bekijkbaar blijven voor alle geïnteresseerde kijkers op open net.

De audiovisuele media kunnen eveneens een rol vervullen bij het opzetten van imagocampagnes rond ondernemen bij verschillende doelgroepen (bvb. met behulp van acties als Open bedrijvendag), zoals de scholieren, studenten en academici.

Zoals in mijn beleidsnota Economie aangekondigd zal daartoe een en ander met Vlaams minister van Onderwijs en Vorming worden nagegaan. De waarden van het ondernemerschap kunnen via allerhande media bij deze en andere doelgroepen worden aangebracht.

Tot slot wil ik nog aangeven dat evenveel aandacht zal uitgaan naar “Cultuur” welke één van de belangrijkste economische groeimarkten vormt. Meer vrije tijd van de doorsnee Vlaming impliceert immers een toenemende vraag naar allerhande vormen van ontspanning. Deze sector biedt immers heel wat kansen, waarin ook de audiovisuele media een essentiële rol te vervullen hebben o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling. Hierop wordt verder in deze beleidsnota teruggekomen.

De openbare omroep

De openbare omroep werd door de opkomst van nieuwe particuliere televisieomroepen verplicht zich aan de concurrentie aan te passen. Door het grote belang dat hierbij echter werd en wordt gehecht aan kijkcijfers dreigt een zekere vervlakking in de programma's op te treden.

Het is daarom dat de politieke overheid aandringt op het versterken van de kwaliteit en de profilering van de openbare omroep als kwaliteitszender. Door deze moeilijker meetbare en vergelijkbare factor meer te onderstrepen kan de autonome openbare omroep zich beter en herkenbaar profileren en onderscheiden in het dichtbegroeide Vlaamse medialandschap. Het streven naar een reclame-armere openbare omroep kan in dit kader worden geprojecteerd.

Regelgevend kader mondiaal en Europees bekeken

Een andere belangrijke uitdaging voor de overheid is de aanpassing van de regelgeving aan de snel wijzigende omstandigheden in de maatschappij en in een snel Europees en mondiaal evoluerend medialandschap. Een grondige én daarenboven constante evaluatie van de huidig vigerende Vlaamse regelgeving en Vlaamse overheidsorganen dringt zich derhalve op.

Door nieuwe technische evoluties ontstaan bvb. *kruisbestuivingen* tussen verschillende domeinen. Zo is de vroegere scheiding tussen telecommunicatie en audiovisuele materie bvb. niet altijd meer duidelijk te trekken. Het is tegenwoordig even goed mogelijk om via het internet (in veel gevallen nog verspreid via de klassieke telefoonkabel) radio-uitzendingen te verzorgen of bewegende beelden te verspreiden, terwijl anderzijds telefoneren via de (vroeger zuiver voor televisie en radio gebruikte) kabel mogelijk wordt.

Deze snelle evolutie was niet of nauwelijks te voorspellen en de huidige regelgeving in Vlaanderen is op dat vlak (nog) niet aangepast aan de nieuwe en nieuwste ontwikkelingen.

Alle juridische aspecten rond het ICT-gebeuren (zoals digitale handtekening, privacy, e-commerce, auteursrechten) zullen bijgevolg van nabij worden opgevolgd waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met Europese en federale initiatieven terzake.

Omtrent deze noodzakelijke aanpassingen aan het globale regelgevend kader bestaan evenwel verschillende standpunten. Terwijl de Europese Commissie de regelgeving inzake audiovisuele sector en telecommunicatie in één geheel wenst op te nemen (i.e. “convergentie”), wensen de EU-lidstaten daarentegen de verworvenheden inzake “omroep” te vrijwaren. Deze verworvenheden zijn immers essentieel voor de verdere ontwikkeling van de culturele verscheidenheid binnen Europa.

In het kader van de ontwikkelingen binnen de Europese Unie enerzijds en de verdere liberalisering van de wereldhandel anderzijds is het eveneens belangrijk om als Vlaamse overheid oog te hebben voor de ontwikkeling van het “*subsidiariteitsbeginse*l” met betrekking tot cultuur. Sinds het verdrag van Maastricht en Amsterdam, kunnen de EU-lidstaten immers een eigen cultuurbeleid voeren. In het licht van het komende Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in 2001 is het daarom noodzakelijk dat Vlaanderen omtrent de ontwikkeling van een eigen Vlaams cultuurbeleid een standpunt bepaalt, inzonderheid inzake de audiovisuele sector.

De ontwikkeling van de Vlaamse (en de Europese) audiovisuele sector zal in de komende eeuw zonder twijfel immers mee gedetermineerd worden door de onderhandelingen binnen de WTO, die de liberalisering van de wereldhandel tot doel hebben.

Tijdens de GATT-onderhandelingen in 1993 en 1994 (Uruguay-ronde) werd de fameuze “culturele exceptie” of uitzondering geformuleerd, waardoor bepaalde handelsregels inzake dienstverlening niet op audiovisuele producten van toepassing werden gemaakt. Deze “culturele exceptie” komt in het licht van toekomstige WTO-onderhandelingen onder druk te staan, vooral wat betreft de on-line-distributie en de verspreiding van de culturele en audiovisuele producten: audiovisuele diensten, waaronder de bioscoopfilm, zouden – indien de “culturele” exceptie wordt opgeheven – gelijkgeschakeld worden met andere diensten, waardoor de nationale lidstaten en de Europese Unie belet worden om de eigen audiovisuele sector te ondersteunen (bvb. door het toekennen van subsidies en het opleggen van quota aan de zenders).

Momenteel wordt een breed debat gevoerd, zowel in professionele middens als binnen de politieke overheden, over het behoud van de “culturele diversiteit” in het komend millenium en dit op een toekomstgerichte manier. Vlaanderen zal in dit alles haar standpunt bepalen en verdedigen.

Belgisch institutioneel kader

De bevoegdheidsverdeling binnen België waarbij telecommunicatie federaal wordt geregeld en de audiovisuele materie door de gemeenschappen, maakt de regelgeving extra complex. De Belgische staatsstructuur maakt het voor nieuwe bedrijven in deze sectoren niet eenvoudig om zich in Vlaanderen te vestigen, wat een ernstig competitief nadeel kan vormen voor Vlaanderen en de Vlaamse bedrijven, en kan leiden tot een verdergaande delocalisatie van bestaande en nieuwe ondernemingen.

De snelle evolutie van e-commerce maakt het trouwens voor nagenoeg alle sectoren noodzakelijk om de geldende economische principes te herdenken.

Vanaf nu kan men immers producten, in de meest ruime zin, al of niet fysiek, overal ter wereld kopen en verkopen. Elektronische producten (informatie, programma's,...) kunnen bovendien meerdere malen verkocht worden zonder dat er fysisch iets wordt afgestaan en zonder dat er een productieproces plaats grijpt. Vestigingsplaatsen van bedrijven zijn dan in vele gevallen niet meer relevant. Bedrijven kunnen zich daar vestigen waar het voor hen het meest voordelig is.

De groeiende markt van IT en TC wijst op de verschuiving van een fysieke goedereneconomie naar een diensteneconomie. Moderne toepassingen als teledistributie, electronic shopping, on-line bancaire transacties, e-commerce versterken dit. Het is bijgevolg noodzakelijk dat de bedrijven zich afstemmen op deze 'on-line' economie waar een vlot en degelijk omgaan met informatica en telecommunicatie conditio's sine qua non zijn.

Een duidelijke en werkbare bevoegdheidsafbakening tussen het Vlaamse en federale niveau is één mogelijkheid, een andere is het maken van correcte onderlinge afspraken en het uitvoeren van gecoördineerde acties.

Een schetsende illustratie hiervan is het uitwerken en opzetten van het bij het aantreden van deze Vlaamse regering gelanceerde "*één loket*" - principe.

Deze "*één loket*" - gedachte leeft zowel op federaal, Vlaams als lokaal niveau. De bedoeling is dat de burger terecht kan bij één centraal aanspreekpunt. Afhankelijk van de materie kan dit aanspreekpunt zich bevinden op een ander niveau (federaal, Vlaams of lokaal).

Het weze duidelijk dat de onderlinge coördinatie (samenwerking en afstemming) tussen al deze spelers essentieel is voor het welslagen (en dus voor de synergie) van dergelijk project.

Evenzeer is coördinatie intern de Vlaamse gemeenschap (ministerie en VOI's, DAB's) een aandachtspunt voor de Vlaamse overheid. Verschillende administratieve actoren zijn immers actief op het vlak van innovatie, nieuwe technologie, communicatie.

Een duidelijke afbakening van de bevoegdheden en taken is ook hier van het grootste belang. Onderlinge communicatie, afspraken en kennis- en gegevensoverdracht vormen hierbij de sleutelementen tot succes.

Duale maatschappij

De grootste uitdaging welke de overheid bovendien wacht bij het gebruik van deze nieuwe technologieën en de invoering van de informatiemaatschappij is het dichten van de reeds bestaande kloof tussen zij die wel toegang hebben tot de nieuwe media en de nieuwe informatiekanaalen en zij die geen toegang hebben.

Bepaalde categorieën van mensen hebben immers niet de kans om in contact te komen met nieuwe media.

Verschillende oorzaken liggen hier aan de basis.

De technologie is voor sommigen gewoon te complex, anderen hebben niet de nodige financiële middelen en nog anderen hebben door hun specifieke situatie gewoon weinig opportuniteit om rechtstreeks met de technologie in contact te komen, zoals werklozen, gepensioneerden, huismoeders,....

Het is belangrijk dat er initiatieven en mogelijkheden worden gestimuleerd om zoveel mogelijk mensen toegang te verschaffen tot de nieuwe media en om de toegangsdrempel zo laag mogelijk te maken, o.a. ook via gebruiksvriendelijkheid, zodat de kennis onder een zo ruim mogelijk publiek verspreid kan worden.

2.3 Missie en Visie

Missie

De ontwikkeling en bevordering van een Vlaams dynamisch, innovatief, gediversifieerd mediabeleid in een pluralistisch Vlaams medialandschap op een pro-actieve en geïntegreerde wijze aanzwengelen.

Vanuit het besef dat de huidige technologische ontwikkelingen van de nieuwe media een opportuniteit betekenen voor het Vlaamse medialandschap, alsook vanuit het besef van de alomtegenwoordigheid van de media als zenuwcentrum van de samenleving, wordt een alerte houding verwacht, waarbij men niet gelaten toekijkt zonder actief te interveniëren of te anticiperen op de ontwikkelingen die zich voordoen en zullen voordoen.

Er wordt gestreefd naar een dynamisch inclusief mediabeleid.

Dit impliceert het voeren van een beleid waarbij de internationale en Europese audiovisuele ontwikkelingen continu worden onderkend en geïntegreerd benaderd, alsook de economische, maatschappelijke en technologische componenten van het medialandschap.

Een dynamische aanpak dringt zich op opdat we de technologische evolutie niet hypothekeren naar de toekomst toe, noodzakelijk in een moderne democratie, en de nieuwste ontwikkelingen van kortbij continu opvolgen en geïntegreerd benaderen.

Een Vlaams mediabeleid impliceert het bevorderen van de Vlaamse culturele identiteit en is gericht op een divers pluralistisch Vlaams medialandschap.

Het Vlaams mediabeleid is erop gericht de dualisering in de maatschappij tussen kennis-rijken en kennis-armen tegen te gaan. Kennis van en toegang tot de nieuwe media is essentieel, alsook een uitgebreid informatieaanbod.

Voor een dynamisch en divers Vlaams medialandschap zijn essentieel:

- een voortdurend overleg en interactie met alle media-actoren
- ondersteuning van en bijdrage tot de ontwikkeling van de Vlaamse audiovisuele sector, van de audiovisuele (co-)producties (openbare en particuliere radio en televisie)
- ondersteuning van en bijdrage tot de ontwikkeling van initiatieven inzake multimedia
- maatschappij en bedrijfsleven worden gestimuleerd en gesensibiliseerd om in te spelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij geboden door de multimedia-ontwikkelingen
- voldoende ruimte voor particuliere initiatieven
- dat de notie kwaliteit heringevoerd wordt in het onderscheid tussen commerciële en openbare omroepen

Visie

Om een dynamisch, pluriform en innovatief Vlaams medialandschap te bewerkstelligen, is het voeren van een pro-actief inclusief mediabeleid prioritair. Dit houdt in dat de overheid een kaderscheppend beleid voert waarin alle media-actoren, geïntegreerd, over voldoende ruimte beschikken om terzake (aanvullende) initiatieven te nemen en stimuli te ontwikkelen ter bevordering van de Vlaamse audiovisuele sector.

Wij menen dat de verschillende actoren uit de mediawereld op een geïntegreerde manier voldoende armslag moeten krijgen om hun initiatieven uit te werken. In de eerste plaats denk ik aan innovatieve en creatieve initiatieven, die de kans moeten krijgen om door te groeien.

De mondiale en Europese economische en technologische ontwikkelingen zullen nauwlettend worden opgevolgd door alle media-actoren, en dit in communicatie en in onderling overleg.

Binnen dit referentiekader en rekening houdende met de Europese audiovisuele en economische context, stimuleert de overheid innovatie en creatieve initiatieven in een pluralistisch Vlaams medialandschap. De bestaande regelgeving zal daartoe aan een kritische evaluatie worden onderworpen, alsook het overheidsoptreden.

Ter bevordering en ondersteuning van de Vlaamse audiovisuele sector en Vlaamse identiteit dienen in eerste instantie positieve stimuli te worden gezocht en ontwikkeld.

De toegang tot en kennis van de multimediatoeepassingen en nieuwe media-ontwikkelingen dient te worden bevorderd en verbeterd. Een sensibilisering van de maatschappij omtrent de opportuniteiten van multimedia is noodzakelijk. Het is nodig de economische valorisatie te verbeteren, en de interesse in Vlaanderen voor de mogelijkheden van nieuwe technologieën te verhogen, zodat een Vlaams mediabeleid de opportuniteiten van de multimedia ten volle aangrijpt.

De communicatie en informatiedoorstroming onder de bevolking zal daarom worden bevorderd. Doelstelling is uiteindelijk de dualisering van de maatschappij tegen te gaan.

Vrijwaring van de pluriformiteit van de pers is essentieel. De media hebben de taak bij te dragen tot de algemene, sociale en culturele ontwikkeling van de burger in de informatiemaatschappij.

Liberalisering van het Vlaamse medialandschap, aanvullende particuliere initiatieven, slagvaardige openbare omroep en herinvoeren van de notie kwaliteit in het kader van het onderscheid tussen de openbare en commerciële omroepen, verhogen van de economische slagkracht van de regionale televisieomroepen en het tegengaan van de monopolisering van het Vlaamse medialandschap zijn essentieel voor een pluriform Vlaams mediabeleid bij het begin van de 21ste eeuw.

3. CONCRETE DOELSTELLINGEN VOOR HET MEDIABELEID

Gelet op het hierboven geschetste kader en omgevingsanalyse stelt de Vlaamse overheid de volgende doelstellingen voorop:

- 3.1 Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij.
- 3.2 Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en -verstrekking.
- 3.3 Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap.
- 3.4 Doelmatiger ontwikkeling van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling.

3.1. Vlaanderen optimaal laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij.

- De Vlaamse bedrijven en organisaties moeten maximaal nut halen uit en optimaal gebruik maken van de nieuwe kansen aangeboden door de informatiemaatschappij. -

3.1.1. Algemeen

Wereldwijd is een niet te stoppen evolutie aan de gang waarbij nieuwe technologieën en nieuwe informatiekkanalen opduiken in onze samenleving. Meer nog, zij zijn niet alleen zichtbaar in het maatschappijbeeld maar gaan de maatschappelijke evolutie steeds meer determineren.

De invloed van wat men stilaan de "informatie"- of "kennis"-maatschappij is gaan noemen, waarbij de andere kant van de wereld via een eenvoudige muisklik of een klik op de afstandsbediening ogenblikkelijk bereikbaar wordt, biedt echter niet alleen nieuwe mogelijkheden maar zorgt eveneens voor nieuwe uitdagingen en verwachtingen.

3.1.2. De opportuniteiten en kansen geboden door de informatiemaatschappij

Het weze duidelijk dat Vlaanderen deze uitdaging niet uit de weg mag gaan, maar integendeel deze kans nu en zonder aarzelen met beide handen dient aan te grijpen. Vlaanderen zal actief inspelen op de nieuwe technologische ontwikkelingen. Zoniet dreigen wij als Vlaamse gemeenschap niet alleen een enorme achterstand te hebben, maar zullen wij automatisch overspoeld worden door een massaal buitenlands aanbod. De buitenlandse actoren die momenteel reeds actief zijn pogen via een toenemende concentratiebeweging deze nieuwe groeimarkt immers zo snel mogelijk in te palmen.

Hierdoor dreigt uiteindelijk het eigen economisch en cultureel aanbod niet alleen in onze eigen gemeenschap en in ons eigen land in de hoek weggedrukt en verstikt te worden, maar dreigen eveneens alle mogelijkheden om het eigen aanbod in het buitenland op de markt te brengen verloren te gaan.

Het is duidelijk dat de bestaande "klassieke" manier van handel drijven, met de huidige specifieke economische spelregels onder zware druk zal komen te staan door de verregaande veranderingen die deze nieuwe technologieën met zich meebrengen. De Vlaamse overheid engageert zich ertoe de Vlaamse bedrijven bewust te maken en te sensibiliseren voor de nieuwe mogelijkheden geboden door de nieuwe technologieën. Hierin is trouwens ook een rol weggelegd voor de media.

3.1.3. Uitbouw van de onderliggende infrastructuur

Om deze redenen wenst de Vlaamse overheid een economisch en maatschappelijk kader te creëren dat de Vlaamse bedrijven en organisaties ondersteunt om actief in te spelen op de nieuwe technologische ontwikkelingen. Een sterke penetratie van de ICT of informatie- en communicatietechnologie wordt beoogd.

Een eerste belangrijke factor hierbij is de uitbouw van de vereiste onderliggende structuur voor het effectief gebruik van deze nieuwe mogelijkheden. Het gebruik van de ICT of informatie- en communicatietechnologie in de Vlaamse maatschappij zal

voldoende gestimuleerd worden. De benodigde middelen (zoals PC's, toegang tot internet,...) moeten voldoende gemakkelijk, overal en voor iedereen beschikbaar zijn.

De Vlaamse overheid zal ernaar streven dat de nieuwe informatie- en communicatietechnologie gemeengoed wordt en als normaal werkinstrument verankerd wordt in de dagdagelijkse werking van de maatschappij. Uiteraard geldt dit streven zowel t.a.v. de profit - (de Vlaamse bedrijven, KMO's,...) als de non-profit sector (organisaties en de overheid zelf) welke evenzeer moeten gestimuleerd worden om deze technologieën zowel voor hun interne werking als voor hun dienstverlening naar hun klanten toe en voor hun relatie met hun partners (andere bedrijven en overheden) aan te wenden, alsook progressief te hanteren.

3.1.3.1 Digitaal actieplan

Zoals reeds hoger aangehaald zal door de Vlaamse regering worden gestart met het digitaal actieplan.

a) De economische finaliteit van dit digitaal actieplan wordt – zoals gesteld in mijn beleidsnota Economie - vertaald in volgende doelstellingen:

- De drempels van de nieuwe informatie- en communicatietechnologie moeten substantieel verlaagd worden voor het Vlaamse bedrijfsleven, en het gebruik van de ICT in het bedrijfsleven moet gestimuleerd worden.
- Nieuwe ontwikkelingen op het vlak van ICT-technologie en integratie van deze nieuwe ontwikkelingen in het Vlaamse bedrijfsleven moeten optimaal ondersteund en gestimuleerd worden.
- De Vlaamse overheid engageert er zich ook toe om een gedragscode voor elektronische handel en internetbusiness uit te werken.

b) Er worden volgende initiatieven genomen:

- Opzetten van een sensibiliseringsactie rond het gebruik van informatica en nieuwe communicatie in de KMO's, met nadruk op de KO's;
- De 'ondernemer van vandaag' aanmoedigen om de (ICT als beheersinstrument te gebruiken;
- Promoten van het internet als een nieuw 'marketingtool' in het aanprijzen van de eigen zaak en het internet als nieuw informatiemedium;
- Voorzien in een beleidsondersteunende studie die in eerste instantie de reeds beschikbare gegevens (vooral 'Belgische') verder verfijnt naar de Vlaamse situatie en in een tweede luik de concrete ITC-knelpunten in K(M)O's in kaart brengt.

Een snelle en goede toegang tot betrouwbare informatie is trouwens essentieel om als bedrijf je concurrentiekracht te versterken. Volgens gegevens verzameld door de OESO kan men 89 % van de traditionele transactiekosten besparen als men bankiert via het Internet¹.

¹ Schattingen uit verschillende bronnen, verzameld door de OESO: The economic and social impacts of electronic commerce, OESO, 1999

c) Omtrent de culturele finaliteit zal overleg gepleegd worden met de minister van Cultuur

3.1.3.2. Samenwerking m.b.t. de informatiemaatschappij over de bevoegdheidsdomeinen heen: de opbouw en uitbouw van overlegplatform.

a) De invoering en uitbouw van de Vlaamse informatiemaatschappij belangt niet louter één dienst aan binnen de Vlaamse overheid. Vanuit hun verschillende eigen taken en bevoegdheden worden de verschillende Vlaamse diensten in mindere of meerdere mate geconfronteerd met deze problematiek.

Deze invoering heeft bovendien niet alleen implicaties op de verschillende bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse overheid zelf, maar ook op die van de andere bestuurslagen zoals de federale, provinciale en lokale overheden.

b) Een eerste positieve stap kan nu reeds gezet worden door binnen elk domein waar de overheid actief is (zowel op gemeentelijk, provinciaal, Vlaams of federaal niveau) een beleid te voeren dat uitgaat van een positieve benadering van de informatiemaatschappij en dat gericht is op het creëren van stimuli tot het gebruik van de moderne informatie en communicatietechnologie (ICT).

Het lijkt aangewezen dat dit gebeurt in elk beleidsdomein, omdat een harmonieuze invoering van de informatiemaatschappij immers een evenwichtige aanpak vergt binnen de gehele maatschappij. De impact zal immers onvermijdelijk voelbaar zijn op zowel maatschappelijk, cultureel als economisch vlak.

Als men deze invoering echter fragmentair aanpakt, worden de kansen op succes zwaar gehypothekeerd...

Duidelijke en concrete afspraken over de taak die iedere partner hierin zal vervullen zijn noodzakelijk. Op deze manier kan vermeden worden dat op verschillende niveaus overlappende of elkaar tegenwerkende maatregelen worden genomen en kan ook gegarandeerd worden dat geen enkel aspect over het hoofd wordt gezien. Door een gecoördineerde aanpak kunnen de acties op de verschillende terreinen bovendien niet alleen nauwer bij elkaar aansluiten, maar kunnen ze elkaar zelfs voeden en de impact van elk versterken.

c) Concreet betekent dit dat niet enkel op het Vlaamse niveau, maar ook op het provinciaal, gemeentelijk en federaal niveau de samenwerking moet gerealiseerd worden.

De Vlaamse regering zal om deze reden bijzondere aandacht hebben voor de creatie en optimalisering van een overlegplatform over de bevoegdheidsdomeinen en de bestuurslagen heen. Dit overlegplatform m.b.t. de evenwichtige invoering en uitbouw van de informatiemaatschappij zal dus zowel horizontaal, d.w.z. binnen de diverse administraties van de Vlaamse Gemeenschap zelf, een coördinerend - en overlegforum vormen, als vertikaal, d.w.z. naar de federale en gedecentraliseerde overheden toe, een overleg -, en aanspreekpunt vormen.

De missie van dit overlegplatform is te komen tot een samenhangend stimuleringsbeleid inzake de evenwichtige invoering van de informatiemaatschappij met aandacht voor toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid.

Als voorbeeld kan hier verwezen worden naar de onontbeerlijke onderlinge coördinatie van projecten zoals het geïntegreerd loket (cf. supra). Alleen door een sterke onderlinge samenwerking tussen alle betrokken spelers heeft de één-loketgedachte, waarbij de burger bij één aanspreekpunt terecht kan, kans op welslagen.

3.1.3.3. Snelle opbouw van de nodige beleidsondersteunende performantie van de administratie.

a) De wereldmarkt inzake nieuwe media (multimedia, internet, ...) is in volle beweging en zal onvermijdelijk en snel een grote maatschappelijke impact hebben. Hierbij denk ik aan e-commerce, telewerken,

Om het beleid te adviseren bij de verschillende opties en keuzes waarmee Vlaanderen geconfronteerd zal worden inzake nieuwe media, is het essentieel dat een nauwgezette opvolging van de evoluties en trends inzake media plaats vindt en dat er zo mogelijk op geanticipeerd wordt.

b) In landen zoals Nederland, Zweden, Portugal, Turkije en het Verenigd Koninkrijk werden m.b.t. deze beleidsadviserende taak inzake de informatiemaatschappij intern de overheid bewuste keuzes gemaakt. Specifieke cellen of diensten werden opgericht, bemand met deskundigen.

In sommige van deze landen - welke qua populatie vergeleken kunnen worden met België (zoals bvb. Zweden) – werd ter ondersteuning van deze beleidsadviserende functie een “externe nieuwe mediacommissie” opgericht, bestaande uit experts werkzaam op het gebied van de informatiemaatschappij en nieuwe media in de bedrijfswereld.

Het is duidelijk dat de opbouw van een goede kennis van de trends en opportuniteiten enerzijds en de sterkten en zwakten van Vlaanderen m.b.t. de invoering en de uitbouw van de informatiemaatschappij anderzijds het mogelijk maakt een juiste analyse van de situatie in Vlaanderen op te maken en de noodzakelijke stappen voor de toekomst uit te tekenen.

c) Ook de Vlaamse overheid heeft nood aan een beleidsondersteunend - en adviserend orgaan. Om deze reden zou onderzocht kunnen worden of de creatie van een “externe nieuwe mediacommissie” bestaande uit deskundigen en experts op het gebied van de nieuwe media uit de bedrijfswereld, met een duidelijk adviserende en beleidsondersteunende opdracht tot de mogelijkheden behoort.

Daarnaast zal de cel Media-Innovatie binnen de administratie Media verder uitgebouwd en ingezet worden.

Voor deze nog relatief nieuwe cel, welke sinds enkele jaren operationeel werd gemaakt, wordt momenteel immers een procesimplementatie en personeelsplan uitgetekend gericht op de verdere uitbouw en werking van de cel.

Deze cel, welke de opdracht heeft binnen de Vlaamse administratie o.a. het beleid mee te ondersteunen en te helpen bij het uitbouwen van evenwichtige en op elkaar afgestemde acties op het vlak van nieuwe media en de informatiemaatschappij, zou dan een verbindingsfunctie of brugfunctie kunnen vervullen tussen de Vlaamse overheid en de “externe nieuwe mediacommissie”.

3.2 Alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven om toegang te krijgen tot en deel te nemen aan een optimale informatiedoorstroming en -verstrekking.

- Toegang voor iedere Vlaamse burger tot alle voor hem relevante informatie. -

3.2.1 Algemeen: gevaar van een duale maatschappij

a) Wanneer Vlaanderen – terecht overigens - de inspanningen opvoert om een volwaardige partner en belangrijke speler te worden in de informatiemaatschappij, is het belangrijk dat dit gebeurt ten voordele van de gehele gemeenschap.

Het is belangrijk dat alle lagen en groepen van de Vlaamse bevolking evenwaardige kansen krijgen om mee te genieten van deze evolutie. Elke Vlaamse burger moet deze transitie optimaal kunnen integreren en benutten in zijn eigen maatschappelijke, culturele en economische (leef)situatie.

Het behoeft geen betoog dat niet iedereen in Vlaanderen vanuit zijn of haar dagelijkse omgeving automatisch de gelegenheid of de middelen heeft om in contact te komen met of te leren omgaan met nieuwe informatietechnologieën en het bijhorende immense informatieaanbod.

Hierdoor dreigt een - ongewenste - opdeling van onze maatschappij te ontstaan met een steeds groter wordende kloof tussen zij die wel toegang hebben tot de kennis- en informatiemaatschappij (de informatie-rijken) en zij die deze toegang niet of onvoldoende hebben (de informatie-armen).

Bovendien zorgen op het vlak van de meer klassieke media - zoals televisie - de buitensporige prijsstijgingen voor uitzendrechten (vooral voor sport, maar ook voor film) en de vraag tot doorrekening hiervan naar de klant (via extra betaling voor gecodeerde uitzendingen) nog voor een bijkomend imminent onderscheid in het informatieaanbod voor kapitaalkrachtigen enerzijds en kapitaalarmen anderzijds.

Het is duidelijk dat een dergelijke situatie nefast is voor onze maatschappij: informatie-armen lopen het gevaar uit het arbeidscircuit te worden gestoten, kunnen maatschappelijk geïsoleerd geraken en lopen het risico cultureel de aansluiting te verliezen.

b) Daarom wil de Vlaamse overheid de omstandigheden en randvoorwaarden creëren opdat iedere Vlaming volwaardig kan deelnemen aan de informatiemaatschappij.

Sensibilisering, gebruiksvriendelijkheid, verlaging van de toegangsdrempel,... zijn aandachtspunten die in acht zullen worden genomen bij het uitwerken van een aantal concrete op te zetten projecten teneinde Vlaanderen optimaal te laten inspelen op de opportuniteiten van de informatiemaatschappij.

Daarbij wil de Vlaamse overheid er tevens over waken dat iedereen kan genieten van een ruim, kwaliteitsvol en gediversifieerd aanbod inzake media en informatie, dit zowel op het vlak van de “*nieuwe*” als van de “*klassieke*” media.

3.2.2. Lage toegangsdrempel tot de kennis- en informatiemaatschappij.

Alle geledingen van de Vlaamse bevolking, jong en oud, arm en rijk, moeten de mogelijkheid krijgen om zich het gebruik van de nieuwe informatie- en communicatietechnologie eigen te maken.

Iedereen heeft recht op informatie die bovendien via een lage instapdrempel toegankelijk moet zijn.

Als aanzet zal ik een aantal concrete acties opzetten, met de volgende aandachtspunten:

- aandacht zal uitgaan naar de creatie van voldoende toegangspunten tot de kennis en informatie (bvb. internetaansluiting op school of thuis of via het werk of een vereniging waarvan men lid is)
- daarnaast de beschikbaarheid van toegangen op openbare en voor iedereen gemakkelijk bereikbare plaatsen zoals gemeentehuis, bibliotheek, ontmoetingscentra, kiosken,...
- bewustmaking en informatie van de burger omtrent de nieuwe technologie en om de informatiekanaalen te willen en te durven gebruiken.
- stimulatie van de vraag door sensibilisering en training, en door het aanbieden van een aantrekkelijk informatieaanbod aan de burger.

De doelstelling van het Vlaams mediabeleid is uiteindelijk elkeen vertrouwd maken met het gebruik van de technologische middelen zodat deze een geïntegreerd onderdeel worden in het dagelijks maatschappelijk, cultureel en economisch leven.

Hieromtrent kunnen bepaalde initiatieven overwogen worden in samenspraak met de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming. De opportuniteiten van de informatiemaatschappij introduceren en aan bod brengen zou via het onderwijs kunnen gebeuren en via mediakanalen allerhande.

Eén van de belangrijkste knelpunten op het vlak van ICT in Vlaanderen is immers dat met het oog op de toekomst zich een aanzienlijk tekort aan geschoolde informatici in Vlaanderen aankondigt, wat uiteraard een rem betekent op de economische groei in Vlaanderen. Nieuwe projecten worden niet gerealiseerd door Vlaamse bedrijven, terwijl een buitenlands aanbod de Vlaamse markt intussen dreigt te overspoelen. Om hierop een passend antwoord te bieden zou een aanzienlijke toename van informatici, mensen geschoold in de informatie – en communicatietechnologie, noodzakelijk zijn. De media kunnen hierin een rol vervullen als sensibiliserende factor.

Eveneens zal vanuit de Vlaamse overheid de nodige aandacht hebben voor:

- de gebruiksvriendelijkheid van de toegangssystemen en dit zowel op technisch vlak (d.w.z. door eenvoudig bruikbare apparatuur en software) als op inhoudelijk vlak (d.w.z. gemakkelijk informatie terugvinden en informatie opgebouwd vanuit het oogpunt van de informatiezoeker – bvb. taalkeuze van een website)

- laag genoeg houden van de kostprijs voor de toegang tot een ruim en gediversifieerd informatieaanbod, zodat de kostprijs geen obstakel vormt voor de minder kapitaalkrachtigen (cf. zoals het hoger reeds geschetste gevaar voor een duale maatschappij en de daaraan verbonden consequenties).

Deze doelstelling geldt evenzeer voor de meer “*klassieke*” media, waar evenzeer een kwaliteitsvol en gedifferentieerd aanbod gestimuleerd zal worden en waar ook bij digitalisering een ruim programma-aanbod op de kabel behouden moet blijven zonder extra betaling.

3.3 Verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap.

Op internationaal niveau wordt het medialandschap gekenmerkt door een evolutie naar steeds grotere concentraties en dominantie. De Vlaamse media-actoren, welke opereren binnen een klein marktgebied en waar zij hun specifieke waarde bewijzen, dienen zich te kunnen handhaven t.o.v. andere regio's en buurlanden. Bovendien mag de onafhankelijke informatieverstrekking bij deze concentratiebeweging niet in het gedrang komen door een te dominante machtspositie van één van de spelers.

Om een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap mogelijk te maken zal de Vlaamse overheid een aangepast en evenwichtig regelgevend kader scheppen en verdedigen, met de nodige aandacht voor de internationale en Europese audiovisuele ontwikkelingen en de verschillende economische, maatschappelijke en technische componenten (zoals de digitalisering) van het medialandschap.

3.3.1.Regelgevend kader

Het is de bedoeling van het Vlaams mediabeleid om de verschillende Vlaamse media-actoren en in het bijzonder de particuliere actoren voldoende zuurstof en ruimte te geven zodat deze zich optimaal kunnen ontplooiën in een professioneel werkend Vlaams medialandschap.

Professionalisering en liberalisering van het Vlaams medialandschap staan voorop:

- De huidige Vlaamse mediaregelgeving zal - mede in het licht van nieuwe technische evoluties en mogelijkheden – in eerste instantie grondig geëvalueerd worden en desgevallend aangepast en / of verfijnd worden, waarbij uiteraard rekening zal worden gehouden met de Europese en Belgische context.
- De regelgeving wordt bovendien – zoals gesteld in het regeerakkoord - transparanter gemaakt, teneinde de rechtszekerheid voor alle betrokkenen te bevorderen.
- De regelgeving zal eveneens worden aangepast om voldoende ruimte te creëren voor innovatieve en creatieve initiatieven. Maatregelen welke momenteel doorgroeimogelijkheden voor de media-actoren belemmeren, zullen worden onderzocht en desgevallend worden aangepast.

3.3.2.Regionale televisie

3.3.2.1. Algemeen

De decretale basis voor regionale televisie in Vlaanderen werd voor het eerst echt gelegd in 1992. Het lijkt geen twijfel dat het decreet tekenend is geweest voor de evolutie van het medium tot wat het vandaag is. Ook de dagbladuitgevers met regionale interesse bleven niet onverschillig voor de mogelijkheden van het medium regionale televisie.

Een eerste evaluatie destijds van het decreet wees al vlug uit dat een aantal punten voor de ontwikkeling van regionale televisie als te beklemmend werden ervaren. Een eerste reeks van knelpunten werden aangepast.

Overeenkomstig artikel 123 van de gecoördineerde mediadecreten kunnen maximaal tien regionale televisiezenders voor een duur van negen jaar worden erkend in Vlaanderen, en één gesubsidieerde zender in Brussel:

- ATV; AVS; ROB-TV; en WTV-Zuid, wiens erkenning verstrijkt op 7 januari 2001;
- Focus; RTV, TVL; TV-Brussel en ADS-Kanaal 3, wiens erkenning verstrijkt op 15 juni 2002;
- Ring TV, wiens erkenning verstrijkt op 14 juli 2003.

In dit regionale televisielandschap zijn Roularta en de Regionale Uitgeversgroep, persbedrijven met een sterke positie op de regionale reclamemarkt, en sinds 1998 ook De Persgroep, niet onbelangrijke spelers. Deze persbedrijven worden hetzij via een participatie in een exploitatiemaatschappij, hetzij via een volledige exploitatie betrokken bij regionale televisie.

De vergunning voor regionale televisie gaat naar een vzw, welke – conform het decreet – pluralistisch dient samengesteld te zijn. De programma's van regionale televisie worden via de kabel verspreid, en dit via de zgn. “*must-carry-regel*”, waardoor de kabelmaatschappijen verplicht worden de programma's van de regionale televisiezenders door te geven.

Belangrijke beperkingen worden vervat in artikel 52 § 3: “(...) *Samenwerking tussen regionale omroepen onderling of met andere televisie-omroepen mag niet leiden tot koppeling of gestructureerde eenvormigheid op het vlak van de reclame, de financiering of de programma-aanmaak, tenzij deze regionale omroepen gevestigd zijn in eenzelfde provincie (...)*” en artikel 52 §4 van de gecoördineerde mediadecreten waarin het aantal uitzendingen van regionale televisie beperkt wordt.

Het is duidelijk dat regionale televisie, met een relatief eenvoudige format, na een tiental jaar werking nog steeds een niet onbelangrijk succes kent. Het feit dat regionale televisie berichtgeving verzorgt van lokale aard, is daar zeker niet vreemd aan: de kijker voelt zich erg aangetrokken tot wat er zich in de nabije omgeving van zijn straat en dorp afspeelt en wat de medekijker en medeburger dagelijks bezig houdt. De kijkcijfers illustreren een en ander.

3.3.2.2. Grondige evaluatie van het regelgevend kader

Het Vlaams Commissariaat voor de Media zal zich in het voorjaar van 2000 uitspreken over de problematiek van de verlenging van de erkenningen van de van regionale televisie-omroepen wiens erkenningen verstrijken.

Het gehele regelgevend kader inzake regionale televisie zal tijdens de eerste helft van 2000 bijgevolg grondig worden geëvalueerd en bijgestuurd. Hiervoor zal een beroep worden gedaan op de Vlaamse Mediaraad, het adviesorgaan

van de Vlaamse minister van Media, inzake de technisch en juridische aspecten van de mediaregelgeving:

- In eerste instantie zal nauwkeurig worden onderzocht welke regels als belemmerend worden ervaren voor de leefbaarheid van de regionale televisiezenders in Vlaanderen, alsook hoe het toezicht op de regelgeving kan worden verfijnd en de redactionele onafhankelijkheid kan worden gewaarborgd.
- Moet de huidige monopoliesituatie op het vlak van de regionale televisie-omroepen behouden blijven? Bij evaluatie van de regelgeving zal rekening dienen worden gehouden met de twee volgende aspecten: een wijziging van de regelgeving mag niet leiden tot een verschraling van het aanbod én mag de specifiek regionale omroepopdracht niet in het gedrang brengen (bvb. bij het uitzenden naar randgebieden).
- Depolitisering van de adviesraden en raden van beheer
- Met betrekking tot de structuur van regionale televisie wordt in de praktijk vastgesteld dat er veelal een tweeledige structuur bestaat binnen de regionale televisiezenders (en welke dus niet decretaal bepaald is, maar door de sector zelf geregeld en ingevuld werd), waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen de vzw enerzijds, en de exploitatiemaatschappij anderzijds. De vzw verkrijgt, zoals decretaal bepaald, de vergunning voor regionale televisie. De exploitatiemaatschappij (veelal een NV) staat in voor de financiering en behartiging van de zakelijke belangen, technische realisatie van het programma en werving van reclame en sponsoring. Tot slot is er vaak nog een derde actor bij betrokken: de productiemaatschappij. In deze context kan de vraag worden gesteld of het onderscheid in vzw en exploitatiemaatschappij zinvol is en überhaupt te handhaven blijft. Daarom zal bij een decretale wijziging bijzondere aandacht van de Vlaamse overheid uitgaan naar het behoud van de regionale informatieopdracht van regionale televisie in Vlaanderen, teneinde de maatschappelijk ondersteunende taak van regionale televisie te blijven garanderen.

3.3.2.3. Economische leefbaarheid van regionale televisie in Vlaanderen

De bezorgdheid van de Vlaamse overheid gaat uit naar de financiële situatie van de regionale televisieomroepen, welke wegens hun beperkt bereik een kleinere inkomstenmarkt aanspreken.

Verbetering van de leefbaarheid van het medium wordt nagestreefd de economische slagkracht van de regionale televisieomroepen te versterken.

Op TV Brussel na – welke steun ontvangt via het budget “Brusselse Aangelegenheden” – zullen de regionale zenders ook in de toekomst niet gesubsidieerd worden door de overheid. De regionale televisieomroepen dienen voor hun financiering een beroep te doen op de reclamemarkt. Evenwel zal de Vlaamse overheid de regionale televisie waar mogelijk inschakelen voor haar eigen communicatiebeleid.

Om deze reden zal reeds in het voorjaar van 2000 een decretale wijziging worden voorgesteld: het versoepelen van de zendschema's en het uitbreiden van het aantal zenduren met het oog op het verhogen van sterk lokaal gerichte informatie kan nieuwe redactionele en financiële mogelijkheden creëren. Op die manier kunnen mogelijkheden gecreëerd worden voor bvb. regionale opsporingsprogramma's, politieke praatcafés, ... teneinde de opdracht ten aanzien van de sociaal-culturele gemeenschap maximaal te kunnen vervullen.

3.3.2.4. Maximale honorering van de specifieke opdracht van regionale televisie
Regionale televisie heeft slechts een reële kans op succes in de mate dat regionale televisie, met een specifiek karakter, diens specifieke opdracht – zoals omschreven in artikel 51 van de decreetgeving - maximaal vervult:

“(...) de regionale omroep heeft, als complementair medium, als taak inzonderheid regionale informatie te brengen met de bedoeling binnen het zendgebied de communicatie onder de bevolking te bevorderen en bij te dragen tot de algemene sociale en culturele ontwikkeling van de regio (...)”.

Het Vlaams Commissariaat voor de Media dient erover te waken dat regionale televisie haar opdracht inzake het brengen van lokaal gerichte informatie maximaal honoreert en dat regionale televisie complementaire media blijft.

3.3.2.5. Aandachtspunten zijn:

- het verhogen van de economische slagkracht en leefbaarheid van de regionale televisieomroepen door het versoepelen van de uitzendschema's en het verhogen van de zendtijd op voorwaarde dat de extra zendtijd zal aangewend worden voor het vervullen van de regionale omroepopdracht, en waardoor de reclamemogelijkheden verhogen en de inkomsten hieruit toenemen.
- Stimuleren tot deelname aan multimediaprojecten door regionale televisieomroepen (bvb. het oprichten van een web-site met lokale informatie, teletekst,...).
- Renumerering wanneer de regionale televisie wordt ingeschakeld in het communicatiebeleid van de overheid.
- Monopoliepositie onderzoeken en evalueren van de organisatorische structuur van regionale televisie (o.a. tweeledige structuur in vzw en exploitatiemaatschappij), depolitisering van de raden van beheer

3.3.3. Vlaams radiolandschap

3.3.3.1. Algemeen

Particuliere radio's moeten volgens de decretale bepalingen worden opgericht in de vorm van een rechtspersoon, en verkrijgen een erkenning voor een duur van 9 jaar, wanneer wordt voldaan aan de decretale voorwaarden zoals vermeld in artikel 32 van de gecoördineerde mediadecreten. Het Vlaams Commissariaat voor de Media en verleent de erkenningen en oefent het toezicht uit.

Bij arrest 1/91 van 7 februari 1991 van het Arbitragehof wordt *“de aangelegenheid van de radio-omroep en de televisie in haar geheel – het uitzenden van mededelingen van de federale regering uitgezonderd – naar de Gemeenschappen overgeheveld. De federale overheid moet nog wel instaan voor de algemene politie van de radio-elektrische golven om de integratie van elk van de elektrische golven, in het geheel van die welke over het nationale grondgebied worden uitgezonden, mogelijk te maken en om wederzijdse storingen te vermijden.”*

In uitvoering van dit arrest werd het technische vergunningsbeleid van de radio-omroep naar de Gemeenschappen overgeheveld en werd een KB afgekondigd op 10 januari 1992 waarbij de coördinatieverplichting werd ingesteld wanneer één van de Gemeenschappen een nieuw frequentieplan vaststelt of een wijziging aan haar frequentieplan aanbrengt. Een wijziging van het frequentieplan is volgens het KB: 1°) een nieuwe frequentietoewijzing; 2°) een verhoging van het uitgestraald vermogen en / of van equivalente antennehoogte van een bestaande toewijzing; 3°) een verplaatsing van een bestaand radio-omroepstation.

Ingevolge de gewijzigde omstandigheden voerde de Franse Gemeenschap onmiddellijk een aantal wijzigingen door aan het frequentieplan zonder de hogervermelde coördinatieprocedure te volgen. Tal van gerechtelijke procedures volgden, zonder dat er ooit enig vergelijk kon worden bereikt tussen Vlaanderen en Wallonië.

Op 19 februari 1998 werd door de Franse Gemeenschap een nieuw ontwerp-frequentieplan voorgelegd ter coördinatie. Opmerkingen werden door de betrokkenen (nl. Regie der Luchtwegen, de Vlaamse en Duitstalige Gemeenschap, en de buitenlandse administraties) geformuleerd. Nadat door de Vlaamse Gemeenschap eveneens een studie was uitgevoerd tot uitvoering van een Vlaams radiobeleid voorgesteld bij decreet van 7 juli 1998, legde de Vlaamse Gemeenschap op haar beurt een frequentieplan voor ter coördinatie. Andermaal kon geen overeenstemming worden bereikt tussen beide Gemeenschappen, wat er tenslotte toe leidde dat het Vlaams Parlement de lopende erkenningen heeft verlengd tot 31 december 2001 (cf. decreet van 15 december 1998) en werd het voorstel van een nieuw Vlaams frequentieplan teruggetrokken. Het vatten van het overlegcomité leverde niets op.

Dit is de toestand waarin we ons vandaag bevinden: een Vlaams radiobeleid wordt sinds 1994 volledig gehypotheceerd wegens het totaal ontbreken van enige consensus met de Franse Gemeenschap omtrent enige coördinatie van een Vlaams en Waals frequentieplan: Vlaamse en Franse Gemeenschap benaderen de FM-band vanuit een verschillende houding: Vlaanderen gaat uit van opdeling van de FM-band 87.5-102.4MHz; 102.4-104.8MHz en 104.8-107.9MHz, daar waar de Franse Gemeenschap de FM-band als één geheel benadert.

Storingen, een gebrekkig zendcomfort, en tal van procedures, klachten,... zijn het gevolg.

Het behoeft geen toelichting dat dergelijke situatie van economische - en rechtsonzekerheid, zoals voorgaand geschetst, nefast is voor het Vlaams radiolandschap en de economische leefbaarheid van particuliere radio's in Vlaanderen.

In het belang van de rechtszekerheid en gelet op de economische gevolgen is meer dan ooit duidelijkheid vereist in de loop van het jaar 2000.

Bovendien dient hierbij in aanmerking te worden genomen dat in Vlaanderen op dit ogenblik 312 particuliere radio's erkend zijn, nagenoeg allemaal lokale kleinschalige radio's, met een heel beperkt zendvermogen (ca. 100 Watt). Deze radio's zijn ondergebracht in de band 102.2-107.9MHz, en hebben veelal de vorm van een vzw aangenomen.

Het Vlaamse radiolandschap werd bij decreet van 7 juli 1998 gewijzigd: deelname aan samenwerkingsverbanden van lokale radio's werd mogelijk gemaakt. Inmiddels wordt vastgesteld dat zo'n 60 procent van de erkende radio's reeds bij een keten aangesloten blijkt te zijn. De volgende ketens tekenen zich duidelijk af in het huidige Vlaamse radiolandschap: radio Contact, Top Radio, radio Mango, Family radio, NRJ, FM Limburg, en Spitsradio. Ongeveer 40 procent van de erkende radio's werken niet in een officieel samenwerkingsverband. Bij deze evolutie wordt het samenwerkingsverband annex roepnaam van de keten duidelijk belangrijker; terwijl de naambekendheid van de lokale radio aan belang inlevert.

Het voorbije jaar werd een herleving van de radio-investeringen vastgesteld. Vlaanderen kende zo de voorbije maanden de komst van nieuwe actoren zoals Family Radio, Top Radio, Energy Vlaanderen, en radio Mango. De cijfers van de meeste particuliere zenders zitten in de lift, doch blijven nog sterk onder die van Radio Donna en Radio 2.

3.3.3.2. Professionalisering en liberalisering van het Vlaams radiolandschap

a) De verdere professionalisering en liberalisering van het Vlaams radiolandschap wordt voorop gesteld teneinde een ruim en kwaliteitsvol aanbod te scheppen.

Het aantal frequenties is beperkt. Een optimale indeling en benutting is essentieel voor een professioneel werkend radiolandschap.

Om het Vlaamse radiolandschap derhalve optimaal te laten werken is een goede frequentieplanning onontbeerlijk, met aandacht voor het maximaal bestrijken van het Vlaamse grondgebied en met aandacht voor een maximaal luistercomfort (de verschillende radio's mogen elkaar niet of nauwelijks kunnen storen). Zonder een optimale frequentieplanning en duidelijke afspraken over de naleving ervan kan het systeem in de praktijk niet werken zoals het hoort, wat uiteindelijk leidt tot etherchaos.

b) Met het oog op de professionalisering zal een nieuw frequentieplan worden opgesteld, waarin ruimte voorzien is voor radio's met grotere vermogens. Deze kunnen hierdoor een groter gebied en een ruimer publiek bereiken, wat meer kansen biedt op een grotere rendabiliteit en de economische leefbaarheid van het medium verhoogt. Met het opstellen van een nieuw frequentieplan wordt eveneens beoogd dat de beschikbare frequentieruimte optimaler zal worden benut.

c) De Vlaamse regering wenst derhalve het particuliere radiolandschap bij te sturen en drie soorten particuliere radio's mogelijk te maken:

- landelijke particuliere radio (band 87.5-102.4MHz)
- regionale particuliere radio (band 102.5-104.8MHz)
- lokale particuliere radio (band 104.9-107.9MHz)

Prioritair is de verdere liberalisering van het radiolandschap, zoals aangekondigd in het regeerakkoord, na het uitvoeren van een (technische) haalbaarheidsstudie in het voorjaar van 2000, waartoe inmiddels opdracht werd gegeven. Het betreft hier in een eerste fase een studie naar bijkomende frequentiemogelijkheden in de FM-band 87.5 - 102.4 MHz om ruimte te zoeken voor landelijke particuliere radio-initiatieven, met behoud van de bescherming en het zendcomfort voor de VRT-zenders.

Dit plan, opgesteld door een onafhankelijke instelling, zal aangeven *of* en *hoeveel* landelijke particuliere radio's een vergunning kunnen krijgen. Het weze evenwel duidelijk dat de technische parameters zullen determineren of landelijke particuliere radio in Vlaanderen mogelijk is. Na het onderzoek zullen de frequenties op nationaal en / of internationaal vlak worden gecoördineerd. De positieve coördinaties komen in een aangepast frequentieplan van de Vlaamse Gemeenschap. Er wordt geopteerd voor minimaal twee landelijke netten, in te planten tussen de VRT –netten, met de mogelijkheid om minimaal 70 procent van de inwoners van de Vlaamse Gemeenschap te bedienen.

Het spreekt voor zich dat hiertoe eveneens een wijziging van het reglementair kader met betrekking tot particuliere radio's zal worden voorgesteld aan het Vlaams parlement, ook wat betreft de erkenningcriteria te hanteren door het Vlaams Commissariaat voor de Media bij het verlenen van de erkenningen.

De frequenties voor landelijke particuliere radio – indien technisch mogelijk - zullen worden “geveild”. Hierbij zullen elementen zoals kwaliteit, referenties, technische kennis en licentievergoeding in aanmerking worden genomen.

In een volgende fase wordt het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie in functie van maximale benutting van de beschikbare frequentieruimte in de band 102.5 – 104.8 Mhz voorbereid, dit door een eventuele gedeeltelijke of volledige restauratie van de grootvermogensassignaties. Het akkoord van Genève van 1984 voorziet voor Vlaanderen in de band 102.5 – 104.8MHz zeven grootvermogensassignaties van 20 of 50 kWatt. Deze assignaties werden evenwel opgesplitst in een 70-tal kleinvermogensassignaties. De Franse Gemeenschap volgde in deze band een identieke werkwijze, maar kwam hier unilateraal op terug en herstelde de opsplitsingen systematisch vanaf 1994 zonder enig respect voor de coördinatieprocedure zoals die was voorzien in het KB van 10 januari 1992 betreffende de klankradio-omroep in frequentiemodulatie (cf. supra).

Deze toestand is op termijn onhoudbaar en dient in de één of andere richting te worden beslecht.

d) Op termijn zal een voorstel voor een totaal nieuw frequentieplan worden geformuleerd met landelijke, regionale en lokale particuliere radio's. In functie van nieuwe erkenningen per 1 januari 2002 én rekening houdend met de technische imperatieven wordt betracht nieuwe erkenningen te realiseren in de band 102.5 - 104.8 MHz en hoger:

- In de band 102.4 - 104.8MHz wordt, naast de lokale radio's, de erkenning gepland van enkele regionale radio's die eerder een provinciaal verzorgingsgebied zullen hebben
- Het bovenste deel van de FM-band (104.9-107.9MHz) zal maximaal voorbehouden blijven voor de lokale radio's die ook samenwerkingsverbanden kunnen blijven aangaan.
- Restfrequenties in de hele band kunnen door lokale radio's ingevuld worden in zoverre zij geen technische storingen veroorzaken.

Hiertoe zal eveneens een wijziging van het reglementair kader met betrekking tot particuliere radio's worden voorgesteld aan het Vlaams Parlement, ook qua erkenningcriteria. Inmiddels komt het toe aan het Vlaams Commissariaat voor de Media beslissingen te treffen inzake het benutten van vrijgekomen frequenties. In het kader hiervan verdient het aanbeveling om vrije frequentieruimte slechts aan te wenden om het technisch comfort van erkende lokale radio te verbeteren.

3.3.3.3. Overleg en coördinatie met de Franse Gemeenschap.

a) Om een goed en werkbaar frequentieplan op te stellen zal uiteraard rekening gehouden worden met alle internationale afspraken.

Binnen deze klijtlijnen wordt eerst afgestemd met de andere binnenlandse actoren zoals de Franse Gemeenschap en het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). Concrete afspraken die toetsbaar zijn, zouden bij niet-naleving leiden tot daadwerkelijke sanctionering moeten leiden.

Het in de praktijk toepassen van de coördinatieverplichting maakt hiervan integraal deel uit: wanneer afspraken niet gevolgd worden zal de bevoegde instantie (BIPT) optreden. Met de coördinatieverplichting worden de

internationale afspraken bedoeld waarbij voor een nieuwe of gewijzigde zender altijd wordt nagegaan of deze de bestaande andere zenders niet zal storen of zal interfereren met andere gebruikte radiofrequenties, zoals bvb. voor de luchtvaart.

De Vlaamse Gemeenschap zal er bij de federale autoriteiten sterk op aandringen dat het BIPT haar rol van etherpolitie nauwgezet uitvoert. Een herziening van het KB van 1992 wordt in overleg met de Gemeenschappen voorbereid. De rol van het BIPT is daarin essentieel. Wil het BIPT meewerken aan een nieuw globaal plan voor België, inclusief de normen voor onderzoek en coördinatie en een aanpassing van het KB van 1992, dit om alle betwistingen uit te sluiten en de afdwingbaarheid af te dwingen? Primordiaal is evenwel dat de Gemeenschappen hun plannen onderling eveneens afstemmen.

b) Om voormelde redenen zullen met de Franstalige Gemeenschap eveneens besprekingen worden gevoerd omtrent de coördinatie van een nieuw Vlaams frequentieplan, dit zowel op het niveau van de bevoegde ministers als op het niveau van de verschillende administraties, en waarbij gestreefd wordt naar een aanvaardbare oplossing voor beide partijen.

Zo vormt de middenband bvb. een duidelijk een probleem bij de gesprekken met de Franse Gemeenschap: de Franse Gemeenschap werkt in de band 102.1-104.9MHz met grotere vermogens.

De Vlaamse overheid stelt zich tot doel desbetreffend een oplossing na te streven en een professioneel Vlaams radiolandschap mogelijk te maken.

Hoewel duidelijke afspraken met de andere actoren in België een vereiste zijn, dient de Vlaamse Gemeenschap in eerste instantie zelf immers te bepalen hoe met de band 102.4-104.8MHz zal omgegaan worden.

Indien anderzijds zou worden gewerkt met nieuwe technieken, dan zullen daaromtrent ook duidelijke afspraken worden gemaakt met de Franse Gemeenschap: met nieuwe technieken is veel mogelijk, doch veronderstelt eveneens een aanpassing van het KB van 1992.

3.3.3.4. Kabelradio

Naast de particuliere FM-radio's die via de ether uitzenden, kent het Vlaamse radiolandschap ook de kabelradio-omroepen: sinds 1988 worden sommige radioprogramma's uitsluitend via de kabel doorgegeven.

Op heden zijn vier kabelradio-omroepen erkend:

- nv S&SI
- nv Vlaamse Kabelradio Super Goud (radio Magdalena)
- bvba VIR (Vlaams initiatief radio)
- nv Regie Flandria (voorheen uitzendend met Luxemburgse licentie)

3.3.3.5. Nieuwe technieken - Digitale radio

Het weze ten andere opgemerkt dat een optimale frequentieplanning vereist is voor zowel FM-radio, digitale radio als digitale televisie. Een referentiekader zal worden uitgewerkt in 2000, dit zowel naar openbare als naar particuliere omroepen toe.

Onderzoeken zal gebeuren naar de mogelijkheden welke TDAB (TDAB=Terrestrial Digital Audio Broadcasting) Vlaanderen kan bieden. Belangrijke voordelen van TDAB is de veel betere geluidskwaliteit dan bij FM-radio en de mogelijkheid om data door te sturen (bvb. verkeersinformatie). Daarnaast neemt TDAB minder ruimte in.

Tijdens de conferentie van Wiesbaden in 1995 werd voor Europa een digitaal / TDAB - radioplan voorgesteld. Voor Vlaanderen werden de volgende toewijzingen bekomen:

- blok 12A in de band III voor heel Vlaanderen
- blok 11B in de band III voor Oost - en West-Vlaanderen
- blok 11C in de band III voor Vlaams-Brabant en Antwerpen
- blok 6C in de band III voor Limburg
- blok LB in band L voor Oostende

De echte doorbraak van TDAB in Vlaanderen kwam er nog niet, vermoedelijk wegens ontstentenis van goedkope ontvangstapparatuur. Vanuit commerciële hoek was er een beperkte interesse. In Vlaanderen zendt de VRT momenteel experimenteel uit.

Het is evenwel de bedoeling de regelgeving naar TDAB in Vlaanderen open te trekken, zowel naar openbare als particuliere radio toe.

Gedurende de laatste maanden maakte de introductie van TDAB immers snelle vorderingen. Zo gingen in het Verenigd Koninkrijk op 15 november 1999 de eerste uitzendingen van "Digital One" van start, de eerste commerciële operator.

Ook in onze buurlanden Nederland, Duitsland en Frankrijk maakt deze nieuwe techniek opgang.

Via internationale gesprekken zal waarschijnlijk bekomen worden dat blok 6C eveneens als een blok voor heel Vlaanderen kan worden gebruikt. Voor de lokale bedieningen in de L-band is de situatie nog niet duidelijk.

Op korte termijn zal de Vlaamse overheid de Vlaamse decreetgeving rond TDAB uitbouwen. Het Engels model zal hierbij richtinggevend kunnen zijn om het digitaal radiolandschap in Vlaanderen snel te operationaliseren en bijdrage te leveren aan de ICT – maatschappij van morgen.

Eenzijds is het hierbij de doelstelling, zoals in de FM –band, tot een maximale benutting van TDAB te komen, waarbij bij het bepalen van de normen een juist evenwicht moet worden bepaald tussen de gewenste geluidskwaliteit en kwantiteit, en anderzijds een aanvaardbaar evenwicht tussen commerciële en openbare initiatieven.

3.3.4. De openbare omroep

3.3.4.1 Algemeen

In het kader van de ontwikkeling en verfijning van een gediversifieerd en harmonieus Vlaams medialandschap, zal erover worden gewaakt dat in de Vlaamse media een kwaliteitsvol en verscheiden aanbod voorhanden is.

De druk op de openbare omroepen neemt toe door de razendsnelle evolutie van de technologie, de grote investeringen die ermee gepaard gaan, en de vraag vanuit commerciële hoek naar rendement. De toenemende werking van de ‘markt’, de daaruit voortvloeiende programmatorische en culturele gevolgen maken dat de taak en opdracht van de openbare omroep noodzakelijk en tegelijk moeilijker wordt.

Het begrip kwaliteit dient evenwel te primeren en hierbij kan de openbare omroep ongetwijfeld een voorbeeldrol spelen en zich duidelijk onderscheiden met een hoogstaand kwalitatief aanbod op het vlak van informatie, cultuur, educatie en ontspanning. De openbare omroep kan een waarborgfunctie vervullen voor een kwalitatief hoogstaand en divers programma-aanbod, en voor het stimuleren van audiovisuele producties. Het is één van de taken van de openbare omroepen de culturele eigenheid van de kleinere taal - en cultuurgemeenschappen te garanderen.

Op Europees niveau wordt de vraag gesteld of de publieke omroepen via overheidsfinanciering niet aan concurrentievervalsing doen. In dit verband is de interpretatie van het Protocol over de publieke omroep bij het Verdrag van Amsterdam van essentieel belang.

3.3.4.2. De rol en de opdracht van de openbare omroep

De rol en opdracht van de openbare omroep blijft onverkort gelden zoals bepaald in het regeerakkoord. Daarom zal de huidige beheersovereenkomst maximaal worden gehonoreerd, zoals zij werd bepaald in het “maxidecreet”.

Het decreet van 29 april 1997 tot omzetting van de BRTN in een naamloze vennootschap van publiek recht VRT (“maxidecreet”) definieert in de artikelen 6,7 en 8 het maatschappelijk doel en de opdracht van de openbare omroep:

“(...) §1 De VRT voert voor de Vlaamse Gemeenschap de openbare omroepopdracht uit (...) Als openbare omroep heeft de VRT de opdracht een zo groot mogelijk aantal kijkers en luisteraars te bereiken met een diversiteit aan programma’s (...) §2 De VRT verzorgt een kwalitatief hoogstaand

aanbod in de sectoren informatie, cultuur, educatie en ontspanning. Prioritair moet de VRT op de kijker en luisteraar gerichte informatie-en cultuurprogramma's brengen (...) Het ganse aanbod van de VRT moet worden gekenmerkt door de kwaliteit van de programma's zowel naar inhoud, als naar vorm, als naar taalgebruik (...) §3 De programma's moeten bijdragen tot de verdere ontwikkeling van de identiteit en de diversiteit van de Vlaamse cultuur en van een democratische en verdraagzame samenleving (...) §5 De VRT volgt de technologische ontwikkelingen op de voet, zodat hij zijn programma's, wanneer nodig en wenselijk, ook via nieuwe mediatoeepassingen aan zijn kijkers en luisteraars kan aanbieden (...)".

De doelstelling van de openbare omroep is essentieel verschillend van die van een commerciële omroepen: de openbare omroep wordt hoofdzakelijk met publieke middelen gefinancierd en zal de kijker derhalve op een andere manier benaderen. Bij het aanbieden van programma's staat de kwaliteit van de programma's voorop.

Of en in welke mate de openbare omroep haar opdracht naar behoren vervult, wordt jaarlijks verwoord in een activiteitenverslag dat wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering en ter bespreking wordt ingediend in het Vlaams Parlement.

Uit de rapportering, zoals ze tot nu werd uitgevoerd, blijkt dat de openbare omroep met succes haar taak vervult, en voldoet aan de performantiemaatstaven zoals vastgelegd in de beheersovereenkomst.

Canvas blijkt bvb. duidelijk een succes en is "een volwaardig generalistisch net geworden", terwijl "TV1 het grote publiek bereikt" (zoals verwoord in de rapportering beheersovereenkomst activiteiten 1998).

Zo bereikte de openbare omroep in 1998 o.m. de doelstellingen van universaliteit en complementariteit en scoort hij uitstekend wat betreft het bereik.

Inzake de kwalitatieve evaluatie radio "waakt de dienst Onderzoek en Ontwikkeling permanent over de netprofielen en de kwaliteit van de programma's". Ter evaluatie van de programma's werden zogenaamde "luisterclubs" opgericht, en werd eveneens een project "taalhantering" opgestart inzake "de rapportering over een correct en aantrekkelijke taalgebruik" (zoals verwoord in de rapportering beheersovereenkomst activiteiten 1998).

De openbare omroep brengt de afgelopen jaren met succes zijn opdracht ten uitvoer.

3.3.4.3. De nieuwe beheersovereenkomst

Over het nieuwe beheerscontract welke de periode zal omvatten van 2002 tot 2007 zal worden onderhandeld vanaf de zomer van 2000.

Hoewel de openbare omroep met succes zich van zijn taak kwijt, zal bij de onderhandeling van de nieuwe beheersovereenkomst prioritair aandacht worden geschonken aan de uitbouw van de VRT als Vlaamse kwaliteitszender, met een evenwichtig en kwalitatief hoogstaand aanbod op het vlak van cultuur, educatie en informatie. Bijkomend beleidsondersteunend onderzoek zal in de

loop van 2000 ingesteld worden om de notie “kwaliteit” om te zetten in controleerbaar en afdwingbare performantiemaatstaven.

De openbare omroep is onafhankelijk en heeft een doelstelling voor de hele Vlaamse Gemeenschap. De VRT verzorgt een kwalitatief hoogstaand aanbod op het vlak van informatie, cultuur, educatie, en ontspanning en streeft naar een leidinggevende rol op gebied van informatie en cultuur.

Zoals gestipuleerd in artikel 8 §4 van de gecoördineerde mediadecreten zullen de programma's van de openbare omroep een breed en algemeen publiek te boeien, en zullen andere programma's erop gericht zijn aan specifieke belangstellingsferen van kijkers en luisteraars tegemoet komen. De beoogde doelgroepen moeten voldoende ruim zijn. Extra aandacht zal besteed worden opdat de betrokken programma's de doelgroepen bereiken.

De huidige beheersovereenkomst welke loopt tot 31 december 2001 blijft aldus behouden. Het hervormingsproces was nodig en dient onverkort door te gaan. De volgehouden herstructureringsinspanningen hebben reeds financiële ruimte vrijgemaakt voor tal van nieuwe programmatorische initiatieven. Deze evolutie wordt verder aangemoedigd en bijkomende inspanningen, naar de doelgroep 'jeugd' inzonderheid, verdienen aanbeveling.

Aandachtspunten zijn inzonderheid:

- In het kader van de komende onderhandelingen en met het oog op een reclame-armere openbare omroep, zal in eerste instantie bijkomend onderzoek gebeuren naar de financiering van openbare omroepen in Europa. Bijzondere aandacht zal daarbij gaan naar het onderscheid tussen reclame en sponsoring. Tevens zal onderzocht worden of het streven naar een reclame-armere openbare omroep, waarbij inkomsten uit reclame worden gecompenseerd door een hogere dotatie, eventuele negatieve gevolgen zal hebben voor de slagkracht van de openbare omroep

- Een zuiverder en transparanter financiering valt te verkiezen

- Daarnaast zal er bij de totstandkoming van de nieuwe beheersovereenkomst extra aandacht uitgaan naar de nieuwe en nieuwste technologische ontwikkelingen. Hoewel ik er mij bewust van ben dat het uiterst moeilijk, zonet onmogelijk, zal zijn de nieuwe technologische ontwikkelingen te voorspellen, alsook de snelheid waarmee deze nieuwste technieken de Vlaamse markt zullen veroveren, kan er bij de realisatie van de nieuwe beheersovereenkomst, welke trouwens nagenoeg het eerste decennium van het nieuwe millenium zal omvatten, niet voorbij gegaan worden aan deze evoluties.

Conform artikel 8 §5 van de gecoördineerde mediadecreten dient de VRT deze ontwikkelingen van nabij op te volgen, en de nieuwste mediatoepassingen aan de kijker en luisteraar aan te bieden. Meer dan tevoren nog, zal dit bij uitstek een bijzondere taak zijn voor de openbare omroep in de komende jaren. Ook de openbare omroep zal rekening dienen te houden met de toenemende digitalisering van het medium

- De openbare omroep zal zich meer profileren als kwaliteitszender, met een geheel eigen publieke opdracht, naast de commerciële omroepen. De openbare omroep is immers de omroep van de gehele gemeenschap, gefinancierd met publieke middelen en richt zich tot een zo groot mogelijk aantal kijkers en luisteraars met een diversiteit aan programma's. Kijkcijfers zullen daarbij in hun juiste context geplaatst worden. Vervlakking in de programma's vanuit de drang naar kijkcijfers zal worden tegengegaan. Het positieve kwaliteitsverschil met de commerciële omroepen zal verder worden nagestreefd.

Sinds 1997 trouwens gebeurt de ontwikkeling en de organisatie van de programma's bij de televisie bvb. systematisch en volgens een vaste procedure, waarbij via kwalitatief onderzoek de waardering door de kijker van concepten en programma's wordt onderzocht.

Kwalitatief onderzoek bij de kijker vervult een essentieel ondersteunende rol, welke in de toekomst nog versterkt en uitgebreid zal worden. Een pleidooi wordt gehouden opdat een breed maatschappelijk debat omtrent "kwaliteit" zou worden gevoerd en dat een aantal duidelijk objectief hanteerbare criteria daarvoor zullen worden geïdentificeerd

- Het behoud van een slagvaardige openbare omroep, met een stevige en doorzichtige financiële structuur teneinde de financiële zekerheid van de openbare omroep te garanderen

- Een dynamisch en creatief beleid, met voldoende aandacht en een uitgebreid aanbod aan opleiding, vorming en training binnen een hedendaags HRM-beleid. Van een openbaar Vlaams mediabedrijf wordt een voorbeeldfunctie verwacht in het nemen van initiatieven inzake nieuwe arbeidsmethodes, zoals bvb. telewerken.

- Aandacht voor een onafhankelijke informatieverstrekking, rekening houdend met een geëigend redactiestatuut en deontologische code

- Versterking van de rol van de openbare omroep bij het ondersteunen van de Vlaamse audiovisuele sector, o.m. door coproductie en cofinanciering

3.3.5. Particuliere televisieomroepen

3.3.5.1. Algemeen

De huidig vigerende regelgeving zal grondig worden onderzocht en geëvalueerd, dit mede in het licht van de Europese regelgeving terzake en waar nodig worden bijgestuurd, verfijnd en aangepast.

Recentelijk werd door de Europese Commissie een vraagstelling opgestart inzake de in Vlaanderen geldende "may-carry" en "must-carry-regeling" en inzake het artikel 3 van het decreet inzake vrije nieuwsgaring. Voornoemde bepalingen zouden in strijd zijn met de regels van het EG-verdrag, met name met het artikel 49 EG-verdrag inzake de vrijheid van dienstverlening.

De Vlaamse overheid zal een antwoord formuleren.

Indien wordt vastgesteld dat de Vlaamse regelgeving daadwerkelijk in strijd is met de wetgeving inzake de interne markt, zal het decretale kader uiteraard worden aangepast conform de Europese regels.

In elk geval zal in een eerste fase een grondige analyse worden doorgevoerd van de voorwaarden tot erkenning van particuliere televisieomroepen, zoals momenteel gestipuleerd in de Vlaamse mediadecreten en waaraan voldaan moet worden om erkend te worden door de Vlaamse Gemeenschap als *“particuliere televisie-omroep die zich richt tot de gehele Vlaamse Gemeenschap”* (cf. de artikelen 44 ev. van de gecoördineerde mediadecreten).

Meer in het bijzonder zal aandacht worden besteed aan de bepalingen inzake programma's, zoals de verplichting een verscheidenheid aan programma's te brengen inzonderheid inzake ontspanning en informatie (art. 48) en de verplichting om dagelijks minstens 2 journaals te verzorgen ... (art. 49).

In eerste instantie zal een toetsing aan de Europese normen gebeuren (o.m. rekening houdende met het Verdrag van Maastricht en Amsterdam). Vervolgens zal ik een verfijning en / of aanpassing van de regels voorstellen.

Uiteraard zullen deze regels niet apart of geïsoleerd worden bekeken. Doelstelling is om het regelgevend kader inzake de doelgroeptelevisie en betaaltelevisie te evalueren, en de *“may-en must-carry-regel”* te herzien en het verlenen van een must-carry-statuuat te koppelen aan een aantal duidelijke, stringente en objectief omschreven criteria, zoals bvb. de vereiste van “open net”; verscheidenheid aan programma's en afdwingbare voorwaarden inzake Vlaamse eigenheid; en een duidelijk omschreven informatieverplichting. Ook voor de toekomst van de zenders zullen garanties worden vereist inzake het blijven voldoen aan de gestelde criteria. Het intrekken van de vergunning, of wijziging van het statuut van een “must-carry” naar “may-carry-regeling” zou dan kunnen worden overwogen.

Heden wordt immers vastgesteld dat recente must-carry-vergunningen werden verstrekt voor een duur van 9 jaar, terwijl er geen garantie tegenover staat dat de programma's qua inhoud of aandeelhouderschap bvb. in essentie dezelfde zouden blijven. Het gegeven van een must-carry-statuuat beperkt de vrijheid en de autonomie van de intercommunale om te oordelen of de betrokken zender een meerwaarde biedt aan het geheel van de programma's dat reeds aangeboden wordt.

Nauw overleg zal gepleegd worden met het Vlaams Commissariaat voor de Media, welk uiteindelijk de criteria zal toepassen en de erkenningen zal uitreiken.

De huidige “opportuniteitscontrole” zal plaats maken voor een *“conformiteitscontrole”*, dit in het kader van een betere rechtszekerheid.

Uiteindelijk zal de regelgeving inzake reclame en sponsoring eveneens in dit debat aan bod komen, waarbij een vergelijking zal worden gemaakt met de regelgeving in het Verenigd Koninkrijk (ITC) en het Europees regelgevend kader.

Men mag bij dit alles niet vergeten dat de laatste jaren de prijzen voor films en sportevenementen gigantisch snel stijgen. De Vlaamse overheid heeft de plicht op haar hoede te zijn voor deze onrustwekkende evolutie en een aangepaste strategie uit te werken teneinde de Vlaamse kijker en luisteraar de mogelijkheid te blijven bieden om via “open net” belangrijke gebeurtenissen te blijven volgen.

In deze context lijkt het aangewezen omtrent “kwaliteit” een ernstig debat te voeren: niet iedereen is het er immers over eens dat commerciële druk de kwaliteit van de berichtgeving schaadt. Anderzijds is het niet onmiddellijk duidelijk wat “kwaliteit” is. Hoe kan “kwaliteit” worden gedefinieerd? Vastgesteld wordt dat het sedert de jaren 80 meer en meer gebruikelijk is geworden kwaliteit in verband te brengen met cijfers. Kwaliteit zou kunnen worden afgeleid worden a.h.v. cijfers, zoals verkoopcijfers, kijkcijfers, abonnementen,... Vormt commercialisering een bedreiging voor de kwaliteit van de berichtgeving? ...

3.3.5.2. VTM

In de jaren 1980 werd de druk in België opgevoerd teneinde commerciële landelijke televisie mogelijk te maken. In 1989 ging de commerciële landelijke televisie in Vlaanderen van start onder de naam “VTM”. De dag - en weekbladuitgevers eisten destijds belangrijke participaties in de commerciële televisie, wegens een derving van reclame-inkomsten voor de uitgevers als gevolg van de concurrentie van de commerciële televisie.

VTM kreeg daarenboven een exclusief reclamemonopolie toebedeeld.

VTM bleek een succes: het verwachte marktaandeel werd ruimschoots overtroffen. Aanzienlijke dividenden voor de aandeelhouders waren het resultaat en hebben in belangrijke mate bijgedragen tot het herstel van de Vlaamse dagbladpers.

Bovendien kon rondom VTM een audiovisuele sector ontstaan.

VTM blijft, ook na het verlies van haar monopoliepositie, streven naar het behoud van haar marktaandeel. Aandacht wordt besteed aan het brengen van Vlaamse programma's.

De aandeelhoudersstructuur is intussen sterk gewijzigd. Alle aandelen zijn in handen van twee Vlaams uitgeversgroepen: De Persgroep en Roularta, die resoluut hun toppositie in Vlaanderen verdedigen.

VTM wil eveneens zijn rol versterken en ijvert daarom naar nieuwe synergieën, en verdedigt zich op juridisch vlak tegenover VT4.

VTM gaat er vanuit dat VT4 onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap ressorteert en vatte daaromtrent het Vlaams Commissariaat voor de Media. Het VCM was van oordeel in februari 1999 dat VT4 feitelijk een Vlaamse omroep is, en nodigde de omroep uit een aanvraag tot erkenning in te dienen tegen 15 september 1999. VT4 ging in beroep tegen deze stelling bij de Raad van State en diende tevens klacht in bij de Europese Commissie.

Op 25 november 1999 schorste de Raad van State de beslissing van het VCM. De Europese Commissie heeft in deze zaak nog geen uitspraak gedaan.

VT4 blijft intussen in het Verenigd Koninkrijk gevestigd en is voornamelijk niet onderworpen aan de Vlaamse regelgeving. Bijkomende dialoog en overleg is dan ook gewenst.

3.3.5.3. Doelgroepomroepen en thema-omroepen

Momenteel wordt, in het huidige reglementair kader, een tendens vastgesteld waarbij nieuwe omroepinitiatieven een zo goed mogelijke uitgangspositie t.o.v. de kabelmaatschappijen prioritair stellen en de omroepprogramma's derhalve zo invullen dat ze worden erkend als landelijke particuliere omroepen met een must-carry-statuuut.

Voor nieuwe Vlaamse omroepen blijkt de must-carry-regel bijna een "conditio-sine-qua-non" te zijn, teneinde enig uitzicht te kunnen verwerven op het doorgeven van de omroepprogramma's door de Brusselse kabelmaatschappijen. Een beperking van de Vlaamse kabel hypothekeert immers de leefbaarheid van de nieuwe omroepen.

Intussen heeft de Europese Commissie vragen bij de must-carry-regeling (cf. supra).

De huidige situatie ziet er als volgt uit:

- de erkenningen van Kinderatelier, Seniortelevisie, en van The Narrowcast Company zijn ingetrokken;
- de erkenning van Kunstkanaal, dat nooit heeft uitgezonden, is op vraag van de omroep nog niet ingetrokken;
- Event-tv is sinds 4 december 1998 als particuliere landelijke omroep actief met als initiële doelstelling berichtgeving over Vlaamse en Belgische evenementen, zowel op cultureel als commercieel vlak. Event-tv heeft het VCM op 4 oktober 1999 gemeld dat ook toerisme en reizen in het programma-aanbod zullen worden opgenomen;
- Vitaya is erkend sinds 13 augustus 1999 als particuliere landelijke omroep en wenst als "positieve" omroep bij te dragen aan het "*feelgood*" - gevoel en een aangenameer leven. Vitaya zendt momenteel nog niet uit;
- Kanaal Z, erkend als doelgroepomroep, kreeg op 9 november 1999 een erkenning als particuliere landelijke omroep.

Event-tv met een must-carry-statuuut sinds 4 december 1998 is in Brussel nog niet op de kabel. Of Kanaal Z met het nieuwe statuuut erin zal slagen de Brusselse kabelmaatschappijen en / of de federale overheid te overtuigen is nog niet duidelijk.

3.3.5.4. Betaaltelevisie

De activiteiten van het vroegere Filmnet zijn nu in handen van Canal+. Herstructureringen blijven aan de orde van de dag.

Canal+ heeft alleen een akkoord met de gemengde kabelintercommunales voor de verspreiding van het digitaal aanbod van Canal+.

De digitalisering en de segmentatie van het kabelaanbod verloopt mede daardoor trager dan verhoopt.

3.3.5.5. Kabelmaatschappijen

De segmentatie van het kabelaanbod staat nog in een beginfase. Digitale kabelpakketten worden nog niet door alle maatschappijen aangeboden.

Hoe het aanbod van de kabelmaatschappijen zal evolueren is niet duidelijk. Het ziet er alleszins naar uit dat het behoud van een ruim basisaanbod minder en minder in vraag wordt gesteld. Aandacht moet immers uitgaan naar een kwalitatief aanbod, met een zo gelijk mogelijke toegang zonder dat het gevaar bestaat voor een opdeling in informatie-rijken en informatie-armen.

De gemengde TV-distributie-intercommunales zenden op dit ogenblik een 28-tal zenders uit. Elf van deze zenders hebben een must-carry-statuuut: TV1, Canvas, VTM, Kanaal 2, RTBF 1 en 2, NOS 1, 2 en 3, een regionale zender en Event-TV. In de toekomst zal daar Vitaya aan toegevoegd worden. Het must-carry-statuuut betekent een verplichting deze zenders te distribueren. Deze 12 zenders nemen bijna de helft in van de huidige capaciteit.

Bovendien dient te worden opgemerkt dat de verplichte doorgifte van omroepprogramma's in Europees verband echter omstreden is naar aanleiding van een aantal klachten in diverse Europese lidstaten. Nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals digitale decoders en de mogelijkheid van een meer geïndividualiseerd aanbod (pay-per-view) zullen hier in de toekomst nog een extra dimensie aan toevoegen.

Vlaanderen moet er tevens over waken dat een aantrekkelijk kader wordt gecreëerd voor nieuwe particuliere initiatieven inzake televisie, welke zich in Vlaanderen wensen te vestigen. De Vlaamse Gemeenschap moet ook hier haar volle bevoegdheid inzake omroep uitoefenen.

3.3.5.6. Productiehuizen

De Vlaamse omroepen VRT en VTM zorgen voor een grote televisieproductie. VTM behoudt het Vlaamse aandeel in zijn programmatie. Toch komen de Vlaamse productiehuizen meer onder druk omdat de omroepen, geconfronteerd met grotere, ook onderlinge, concurrentie en met grote prijsstijgingen van rechten, inzonderheid voor sport en film.

3.3.6. Geschreven Pers

3.3.6.1. Algemeen

De steun aan de pers werd in het verleden geregeld door de wet van 19 juli 1979 (B.S. 26 juli 1979) tot behoud van de verscheidenheid in de opiniedagbladpers. Deze wet voorzag een jaarlijks krediet voor rechtstreekse hulp aan de opiniepers. Het koninklijk besluit van 20 juli 1979 (B.S. 26 juli 1979)

houdende vaststelling van de criteria en de modaliteiten gaf uitvoering aan de wet van 19 juli 1979.

In een democratie is het immers belangrijk dat alle strekkingen en meningen aan bod komen. Ook in het nieuwe regeerakkoord wordt het belang van een pluriform medialandschap beklemtoond. De steun aan de geschreven pers is indertijd ook vanuit eenzelfde bezorgdheid tot stand gekomen en werd geregeld door de federale overheid, destijds bevoegd voor deze materie.

De voorbije jaren hebben zich belangrijke concentraties voorgedaan in de Vlaamse geschrevenperssector. Dit heeft, voor wat de dagbladpers betreft, geleid tot het ontstaan van vier groepen: Vlaamse Uitgeversmaatschappij, De Persgroep, de Regionale Uitgeversgroep, Uitgeversbedrijf Tijd. Deze groepen brengen samen een tiental titels op de markt. Deze concentratiebewegingen werden nauwlettend gevolgd.

3.3.6.2. Protocol met de Vlaamse geschrevenperssector van 27 juli 1998 - digitale diversificatie

Vanuit enerzijds de bezorgdheid voor het behoud van een pluriforme pers, en anderzijds de vastgestelde concentratiebeweging, heeft de Vlaamse Gemeenschap, nu bevoegd voor deze materie, een protocol gesloten.

Op 27 juli 1998 werd een protocol gesloten tussen enerzijds de Vlaamse regering en anderzijds de Vlaamse geschrevenperssector. Met dit protocol hebben de Vlaamse regering en de geschrevenperssector de wens uitgedrukt samen te werken op drie terreinen die voor beide partijen van bijzonder belang zijn, namelijk: 1°) de communicatie van de Vlaamse overheid d.m.v. boodschappen van algemeen nut via de Vlaamse geschrevenperssector verder uitbouwen; 2°) de medewerking van de Vlaamse regering aan een project van de Vlaamse geschrevenperssector dat gericht is op de valorisering van het journalistiek werk via de digitale media; 3°) het uitbouwen door de Vlaamse regering van een volwaardige journalistenopleiding o.m. in samenwerking met de Vlaamse geschrevenperssector, de andere Vlaamse media-actoren en de onderwijs- en opleidingswereld.

Het valoriseren van het journalistiek werk via de digitale media moet vooral toelaten de bedrijfseconomische leefbaarheid van de redactieteams te verhogen. Artikel 8 van het protocol preciseert deze samenwerking: de vroegere rechtstreekse perssteun werd omgebogen naar een programma ter ondersteuning van de digitale diversificatie, met de bedoeling via deze heroriëntering het behoud te verzekeren van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams. Artikel 8 stelt het als volgt: *“Vlaamse regering en Vlaamse geschrevenperssector besluiten uit de concentratiebeweging van de voorbije jaren dat de pluriformiteit van de pers minder te maken heeft met eigendomsstructuren dan met de beschikbaarheid van goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle en autonome redactieteams. De bedrijfseconomische leefbaarheid van deze redactieteams is echter mede afhankelijk van de mogelijkheden om het actuele en gearchiveerde journalistiek werk bijkomend te valoriseren, onder meer via digitale media. Gezien het rechtstreeks verband met het behoud en de versterking van de opiniepers in Vlaanderen, wenst de*

Vlaamse regering een extra inspanning te doen om de digitale diversificatie binnen de Vlaamse dagbladsector te ondersteunen. De Vlaamse minister bevoegd voor de Media zal de nodige stappen ondernemen om de rechtstreekse perssteun in het kader van de wet van 19 juli 1979 in die richting te heroriënteren. Bovendien nodigt de Vlaamse regering de Vlaamse geschrevenperssector – in samenwerking met andere mediasectoren – uit om de digitale diversificatie gezamenlijk aan te pakken. De erkenning en de basisondersteuning van deze cluster zal gebeuren volgens de modaliteiten bepaald in het innovatiedecreet.”

In 1998 werd een eerste oproep voor projecten gelanceerd. Op 4 mei 1999 besliste de Vlaamse regering op voorstel van de vorige Vlaamse minister bevoegd voor het mediabeleid haar goedkeuring te hechten aan de voorgestelde concrete invulling van de heroriëntering van de rechtstreekse perssteun, bedoeld in artikel 8 van het protocol d.d. 27 juli 1998 tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse geschrevenperssector. Hierbij heeft de Vlaamse regering de geschrevenperssector uitgenodigd om de digitale diversificatie aan te pakken in samenwerking met andere mediasectoren. De periode voor het indienen van een projectvoorstel werd afgesloten op 15 juli 1999. In totaal werden twaalf projectvoorstellen ingezonden. Een selectie van vier projecten werd gemaakt, welke in 2000 zullen uitgevoerd worden.

In de loop van 2000 zal ik als Vlaams minister van Media een evaluatie laten opmaken van de bereikte resultaten van het “protocol geschreven perssector”, waarna de Vlaamse regering tegen juli 2000 zal beslissen of het protocol met de pers zal worden verder gezet.

3.3.6.3 Pluriforme pers

Bezorgdheid van de Vlaamse overheid gaat uit naar een pluriforme pers en pluralistisch medialandschap. Met pluralisme wordt verwezen naar een vrije pers waarin alle politieke stromingen aan bod komen. Persvrijheid betekent een breed gamma aan kranten waarin verschillende opinies worden weergegeven.

Het verdwijnen of samensmelten van kranten, een afname van titels kan een verschraling betekenen. Daarnaast verhoogt de toenemende concurrentie tussen de dagbladen de jacht op “headlines” of primeurs. Zelfs kan worden gesproken van een zekere dualisering: enerzijds een duidelijke profilering van kwaliteitskranten, anderzijds een zekere ‘tabloidisering’.

Het is de overtuiging van de Vlaamse overheid dat het spanningsveld dat bestaat tussen commerciële belangen en journalistieke belangen niet over het hoofd kan worden gezien. Zo is de inhoud van kranten heden bvb. veel gevarieerder geworden, de opmaak aantrekkelijker,...”Infotainment” duikt meer en meer op, ook in de kranten.

De overheid zal daarom aandringen op de invoering van een geëigend redactiestatuut en deontologische code aangepast aan de noden van onze samenleving.

De pers is immers verantwoordelijk voor de bekendmaking van ideeën, meningen, ... aan het grote publiek; en draagt bijgevolg een aanzienlijke verantwoordelijkheid in onze samenleving.

Het is duidelijk dat kranten naast hun commerciële functie ook een publieke te vervullen hebben, welke niet in gedrang mag komen.

Daarnaast zal in samenspraak en nauw overleg met de Vlaamse vereniging van Beroepsjournalisten gezocht worden hoe een adequate journalistenopleiding kan worden uitgebouwd in Vlaanderen.

Aandachtspunten zijn inzonderheid:

- intellectuele eerlijkheid en voorzichtigheid onder alle journalisten,
- respect voor de privacy,
- meer zelfregulering
- uitbouw van een volwaardige opleiding en continue scholing, uitwisselingsprojecten
- deontologische code
- geëigend redactiestatuut

3.3.7. Nieuwe projecten

Nieuwe projecten zullen eveneens worden opgestart, welke de informatieverstrekking, de opiniëring en de cultuurbeleving met behulp van de nieuwe informatie - en communicatietechnologieën mogelijk maken, overeenkomstig het regeerakkoord.

Daartoe zullen de nodige projecten opgezet worden, waaraan een zo breed mogelijke groep van media-actoren kunnen deelnemen.

Hiermee worden volgende doelstellingen beoogd (zie ook supra omtrent de informatiemaatschappij in Vlaanderen):

- het bereiken van een kritische massa, waardoor ook andere initiatieven zoals telewerken een ingang kunnen vinden;
- de implementatie van nieuwe technologieën in Vlaanderen bevorderen;
- de mogelijkheid creëren om op termijn leefbare initiatieven de opstartfase te helpen overbruggen.

Volgens recent onderzoek geven digitale media aan krantenuitgevers ruimte, snelheid en breed leespubliek. Voor de Vlaamse regering is het belangrijk dat de vrijheid van meningsuiting, van informatiegaring, en pluriformiteit van de pers worden gewaarborgd, en dat de noodwendigheden van de kennismaatschappij, meer bepaald het beheersen van de informatiestroom door de burger, gerealiseerd worden.

3.3.8. Rechtmatige uitoefening van de bevoegdheden van de verschillende partners die actief zijn op het vlak van media.

3.3.8.1. Algemeen

Voorheen werd reeds de nood aan "*samenwerking m.b.t. de informatiemaatschappij over de bevoegdheidsdomeinen heen*" besproken.

Het principe van afstemming en coördinatie van de werkzaamheden en de nood aan samenwerking geldt evenzeer voor alle andere domeinen waarop de overheid werkzaam is.

Op het gebied van media en informatie zijn bijvoorbeeld verschillende regelgevende en regelbewakende partners actief. De huidige bevoegdheidsverdeling bevat echter tot op heden teveel grijze zones waarover discussie kan ontstaan.

Dit zorgt in de praktijk voor belemmeringen in de toepassing van de regelgeving. Hierdoor ontstaan vaak overlappingen in de werkzaamheden van de verschillende instanties en anderzijds ook lacunes die door geen enkele instantie worden afgehandeld. Rechtsonzekerheid en economische onzekerheid is het gevolg.

Dit leidt tot situaties waarbij de klant (de burger of de organisatie die op mediavlak actief is) met problemen of vragen blijft zitten of waarbij hij verkeerde verwachtingen koestert t.o.v. bepaalde spelers.

Daarom is het absoluut noodzakelijk dat een duidelijk afgelijnde en doorzichtige taak- en bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende interne en externe partners (en dit zowel op lokaal, regionaal, federaal als internationaal vlak) wordt vastgelegd.

Het is de taak van alle media-actoren concrete afspraken te maken, die nadien ook door iedereen correct worden toegepast.

Deze afspraken en de taakverdeling zullen voor iedereen die op mediavlak actief is (zowel klanten als overheden) gekend en duidelijk zijn zodat de "klant" altijd onmiddellijk weet waar hij terecht kan.

De werking van de diverse organen zal daarom aan een grondige evaluatie worden onderworpen

3.3.8.2. De Vlaamse Mediaraad

De Vlaamse Mediaraad, gevestigd te Brussel, bestaat uit maximaal 25 leden (zijnde mediadeskundigen, vertegenwoordigers van gebruikers en van de mediasectoren), benoemd door de Vlaamse regering voor de duur van 4 jaar. De opdracht van de Vlaamse Mediaraad bestaat erin op vraag van het Vlaams Parlement, de Vlaamse regering of op eigen initiatief advies uit te brengen over alle aangelegenheden die het mediabeleid betreffen (cf. artikel 166 novies van de gecoördineerde decreten betreffende radio en televisie)

Er zal over gewaakt worden dat de Vlaamse mediaraad in een vroeg stadium betrokken wordt bij het beleidsvoorbereidend werk, en dus niet alleen op het eind van het decreetgevende traject. Zo werd inmiddels reeds verzocht dat de Vlaamse Mediaraad betrokken wordt bij de evaluatie van de reglementering inzake regionale televisie en dat zij terzake een advies zal uitbrengen.

3.3.8.3. Het Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM)

De werkingsregels en structuur van het Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM) zullen in samenspraak met de commissarissen grondig worden geëvalueerd, alsook de toe te passen mediaregelgeving.

Het VCM behoudt zijn rol om binnen het decretale kader vergunningen te geven of in te trekken. Dat zal echter moeten gebeuren op basis van een conformiteitscontrole en niet zoals nu, enkel op basis van een opportunitéitscontrole. Daartoe moeten in het decreet duidelijker stringenter criteria worden ingeschreven op basis waarvan het Commissariaat kan oordelen.

Een evalueren en desgevallend optimaliseren van de werking van het Commissariaat zal plaats grijpen in dialoog met het Commissariaat, dit met het oog op de toekenning en / of intrekking van de erkenningen en zendvergunningen van landelijke commerciële radio's, lokale particuliere radio's en regionale televisieomroepen.

De Vlaamse regering zal voorzien in drie plaatsvervangende commissarissen van het Commissariaat, zoals bepaald in het decreet van 18 mei 1999 waarbij de samenstelling van het Commissariaat werd gewijzigd (B.S. 8 juli 1999) (cf. art. 116 quinquies van de gecoördineerde mediadecreten). Ontwerpbesluiten worden door de administratie voorbereid.

Ingevolge hogervermeld decreet van 18 mei 1999 zal ook het besluit van de Vlaamse regering houdende de bepalingen van het bedrag van de vergoeding en de vergoeding voor reis - en verblijfskosten dat aan de leden van het Commissariaat wordt toegekend worden aangepast, aangezien dit besluit geen regeling bevat voor de plaatsvervangende commissarissen. Een voorstel zal worden uitgewerkt.

Er zal worden onderzocht hoe het VCM verder kan doorgroeien, rekening houdend met het snel evoluerend en dicht begroeid Vlaamse medialandschap in een Europese en mondiale media-omgeving.

Doelstelling is dat het Vlaams Commissariaat voor de Media, zoals in Nederland, een systematische en permanente evaluatie van het medialandschap zal kunnen doorvoeren, gesteund op objectieve en duidelijk hanteerbare parameters of criteria. Desgevallend zal worden onderzocht of het Vlaams Commissariaat voor de Media desbetreffend een beroep zou kunnen doen op een eigen onafhankelijk personeelskader.

Het huidig medialandschap vereist immers een permanente en deskundige opvolging.

Alleen zo kan de overheid de noodzakelijke voorwaarden voor een harmonieus werkend medialandschap creëren en bewaken.

3.3.8.4 De Vlaamse Kijk-en Luisterraad

De oprichting van de Vlaamse Kijk-en Luisterraad overeenkomstig het decreet van 30 maart 1999 houdende de wijziging van de artikelen 78 en 79 van de decreten betreffende de radio-omroep en televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 (B.S. 11 mei 1999) wordt voorbereid: de voordracht van de kandidaten komt toe aan het Vlaams parlement. Daartoe richtte ik begin oktober 1999 een schrijven aan de voorzitter van het Vlaams Parlement met verzoek tot voordracht van de kandidaten.

Deze Kijk - en Luisterraad zal uitspraak doen naar aanleiding van artikel 78§1 van de gecoördineerde decreten betreffende de radio – en televisieomroep.

De Vlaamse Kijk - en Luisterraad, gevestigd te Brussel, bestaat uit negen leden, aangewezen door het Vlaams Parlement voor een duur van vier jaar.

3.3.8.5. Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie

De Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie bestaat uit negen leden, aangewezen door het Vlaams Parlement voor een duur van vier jaar en is gevestigd te Brussel.

De Vlaamse Geschillenraad doet uitspraak over individuele betwistingen gerezen naar aanleiding van artikel 23§1, 32,8°, 53, 9° en 14°, 74 en 78 §2 van de mediadecreten.

De werking van de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie zal eveneens van nabij worden opgevolgd en geëvalueerd.

3.4. Doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling.

3.4.1. Algemeen

De audiovisuele sector in Vlaanderen is vooral toegespitst op lange speelfilm, kortfilm, animatie, documentaire en de betere creatieve televisiefictie.

De sector is echter in crisis. Investeerders blijven achterwege en de Vlaamse film slaat niet aan bij het grote publiek.

Er zal daarom dringend gezocht worden naar een nieuwe dynamiek om de sector uit het dal te halen. Het filmdecreet van 13 april 1999 zal worden uitgevoerd.

De malaise in de audiovisuele sector is groot omdat de private omroepen zich wenden tot buitenlandse productiehuisen. De Vlaamse audiovisuele sector overleeft op dit ogenblik door de inspanningen van de openbare omroep en de overheid alsdusdanig. De openbare omroep investeert immers regelmatig, maar te weinig. Ook de commerciële investeringen zijn beperkt. Geen enkele producent heeft zelf de middelen om zakelijk verantwoord te investeren.

Nieuwe financieringsbronnen

Via nieuwe verschillende financieringsbronnen en een diversificatie van de financiële stimuli, waarbij uiteraard rekening gehouden wordt met het Europese kader, kan als het ware een tweede adem brengen en een professionele en leefbare Vlaamse audiovisuele tot stand brengen.

Anderzijds is het eveneens noodzakelijk dat in de eerste plaats korte producties, documentaires en Vlaamse dramareeksen worden ondersteund. De producenten moeten leren om op een marktverantwoorde manier film en televisie te maken. Op langere termijn kunnen dan meer ambitieuze projecten worden gerealiseerd. Vlaanderen heeft nood aan een professionele en leefbare audiovisuele sector.

Imago, distributie en marketing

Desbetreffend is het essentieel dat het "imago" van de Vlaamse audiovisuele producties dringend verbeterd wordt; een sterke promotiecampagne gericht op het binnenland, zowel op Vlaanderen, als op Wallonië lijkt essentieel. De relatie met de bioscoopganger zal worden hersteld en daarom is een imagocampagne noodzakelijk voor de "beeldvorming" van de Vlaamse film bij de burger. Eveneens lijkt een onderzoek aangewezen naar de factoren die de toegankelijkheid van bvb. Nederlandse producties in Vlaanderen en van Vlaamse producties in Nederland belemmeren.

Het is absoluut noodzakelijk om een verbetering van de kwaliteit (vooral inzake film en televisiedrama) na te ijveren. Een kwaliteitsupgrading samen met een betere distributie en marketing van de Vlaamse film in de filmzalen zal de toegankelijkheid en de rentabiliteit verhogen.

De problematische situatie weerspiegelt zich immers in de slechte distributie, één van de grootste knelpunten in de Vlaamse filmsector. De productie wordt vaak zwaar ondersteund, terwijl de distributie overgelaten wordt aan willekeur.

Daarnaast wordt vastgesteld dat zowel de productie, zaaluitbating en distributie in handen zijn dezelfde groepen. De vraag kan gesteld worden of dit een gezonde situatie is voor de Vlaamse beeldindustrie...

De situatie uit de jaren 50 waarbij de filmverenigingen succes kenden is voorbij door de komst van televisie. Via het medium televisie gebeurt vandaag nagenoeg geen promotie voor de Vlaamse audiovisuele productie. Nochtans is televisie het medium bij uitstek om de Vlaamse beeldindustrie een nieuwe imago te bezorgen en de distributie van de producties te bevorderen. Hieromtrent kan worden verwezen naar het Nederlandse initiatief "Moviola", waarbij het medium televisie wordt aangewend bij de distributie van de audiovisuele producties.

Door extra aandacht te besteden aan distributie en promotie kan de eigen culturele identiteit en een Vlaamse verankering in de sector gevrijwaard worden en kan de concurrentie aangegaan worden met het massa-aanbod dat vanuit het buitenland de eigen Vlaamse markt overspoelt.

Internationaal is het trouwens bijna niet meer mogelijk om producties te maken zonder de medewerking van de televisieomroepen en andere partners.

Taxshelter

Op Vlaams niveau zal bij het federaal niveau, en in overleg met de Franse Gemeenschap, aangedrongen worden opdat initiatieven aanzwengeld en gestimuleerd worden om verschillende andere partners (zoals de Vlaamse televisieomroepen, de banken en de industrie) bij de financiering van de producties te betrekken. Dit zou bvb. kunnen door (op federaal niveau) belastingsvoordelen toe te kennen bij investeringen in audiovisuele producties: de zogenaamde "*taxshelter*".

Kwaliteitsvereiste

De Vlaamse overheid kan door haar financiële participatie vooral een "kwaliteitssignaalfunctie" vervullen naar de sector zelf en naar het Vlaamse en internationale publiek. Door het toekennen van dit impliciet "*kwaliteitskeurmerk*" kunnen nieuwe investeerders en publiek aangetrokken worden.

Gelet op hoger geschetste situatie en vanuit het besef van de nood aan een ontwikkelingspolitiek voor de audiovisuele sector, zou eveneens overleg gepleegd worden met de Vlaamse minister bevoegd voor Cultuur en zal de culturele component in overleg met deze minister een eigen plaats krijgen bij de ontwikkeling van advies – en beslissingssystemen.

3.4.2. Een verscheidenheid aan financiële middelen en stimuli voor de Vlaamse audiovisuele sector

a) Momenteel kan worden vastgesteld dat de Vlaamse overheid te veel investeert in de Vlaamse film in verhouding tot de rest van de andere partners, zoals de omroepen, de banken en de industrie.

Een andere vaststelling is dat momenteel evenzeer overeenkomsten met de omroepen ontbreken omtrent hun deelname in filmprojecten. Andere financiële stimuli om investeerders aan te trekken zijn eveneens onbestaande.

Het ontbreken van een duidelijk kader heeft er toe geleid dat de overheid, door haar inspanningen om de sector overlevingskansen te bieden, is uitgegroeid tot één van de grootste financiers in de Vlaamse audiovisuele sector.

Hoger geschetste situatie, waarbij de overheid optreedt als hoofdfinancier, is echter niet langer houdbaar en bovendien in strijd met Europa dat overheidssubsidies tot maximum 50 procent aanvaardt.

b) Doelstelling is de vrijwaring van de eigen culturele identiteit en de Vlaamse verankering in de sector te bewerkstelligen. Bovendien moet de Vlaamse audiovisuele sector de mogelijkheid krijgen om te concurreren met het massaanbod uit het buitenland dat onze eigen markt overspoelt.

c) Om deze reden zal dringend gezocht worden, binnen de Europese context, naar een verscheidenheid aan "incentives" of financieringsbronnen en stimuli om deze sector een nieuwe dynamiek te geven.

Als Vlaams minister van Economie zal ik daartoe de nodige initiatieven nemen.

- Enerzijds zou de overheidsfinanciering kunnen verminderd worden (zodat deze middelen beter verdeeld kunnen worden over een breder gamma van audiovisuele producties) en anderzijds zou er meer privé-kapitaal geïnvesteerd moeten worden door verschillende investeerders. Hoe meer investeerders, hoe meer risicospreiding.

Een van de middelen hiervoor kan bvb. het toekennen van belastingvoordelen bij investeringen in audiovisuele producties zijn.

De invoering van het systeem van een "taxshelter", een federale bevoegheid weliswaar, wordt daarom vooropgesteld. De toepassing hiervan zou investeringen in de sector veel aantrekkelijker maken.

Als Vlaams minister voor Media en Economie zal ik deze materie bij federale overheid aan bod brengen teneinde zo spoedig mogelijk een passend fiscaal kader te kunnen realiseren.

- De huidige regeling inzake detaxatie (premie op basis van bruto-zaalontvangsten) is zeer omstreden. Het systeem betekent dat het Fonds een premie betaalt ter waarde van 25 procent van de prijs van het ticket aan de producent. Aan de premie zijn geen verplichtingen verbonden; wel werd een plafond ingesteld. Belangrijk aspect hierbij is dat de regeling inzake detaxatie een volstrekt onvoorspelbaar element is bij de budgettering. Een andere vaak herhaalde kritiek op het systeem is dat de regeling inzake detaxatie ten nadele van de diepgravende, culturele productie zou zijn.

- Daarnaast zal een belangrijk financieel pakket voor de Vlaamse beeldindustrie voorzien worden, teneinde de Vlaamse audiovisuele sector een vaste basis te bezorgen. Een aanzienlijke inzet wordt desbetreffend verwacht van de omroepen. Met betrekking tot de openbare omroep zal bij het opmaken van een nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2002-2007 hiermee rekening worden gehouden.

Extra beroep zal gedaan worden op de openbare, particuliere en regionale omroepen teneinde te kunnen voorzien in de distributie van de Vlaamse beeldindustrie in de meest grote verscheidenheid, zowel wat betreft de tv - film, het Vlaams drama, de kortfilm en de documentaire.

- Eveneens zullen de mogelijkheden van coproducties en cofinanciering verder worden benut en uitgebouwd.

3.4.3. Meer kwaliteit bij de Vlaamse audiovisuele producties door verscheidenheid en selectiviteit.

3.4.3.1 Fonds Film in Vlaanderen en het decreet van 13 april 1999

De subsidies voor de audiovisuele kunsten worden toegekend via het Fonds Film in Vlaanderen. De toekenning gebeurt op advies van de Audiovisuele Selectiecommissie, welke momenteel 9 effectieve leden telt. Het mandaat van de commissie werd per 1 september 1998 voorlopig verlengd teneinde de continuïteit te verzekeren in afwachting van een evaluatie en herziening van het audiovisueel beleid. Vóór het decreet van 22 december 1993 (oprichting Fonds Film in Vlaanderen) was er een loutere culturele selectiecommissie werkzaam, bestaande uit 9 leden, aangeduid volgens de bepalingen van het cultuurpact.

Een analyse van de werking van het Fonds en de Vlaamse audiovisuele selectiecommissie zal worden uitgevoerd.

In 1997 werd een budgettair implementatieplan opgesteld door de administratie Media, dit vooral om de subsidieprocedure administratief soepeler te laten verlopen. Het totale productiebudget wordt opgesplitst per genre. Nieuwe genres kunnen evenwel nauwelijks aan bod komen, zoals de videokunst, de experimentele film,...

Bij een nader ingaan op de werking van het Fonds wordt in eerste instantie vastgesteld dat er nauwelijks eensgezindheid bestaat over de te hanteren criteria. Eén van de gebruikte criteria is het Vlaamse karakter. Voor het overige ligt geen enkel criterium vast.

Elke budgettaire planning blijkt in de praktijk bovendien onmogelijk te zijn. Misschien ligt hier voor een deel een verklaring in het spanningsveld tussen economie en cultuur: men probeert de aanvragen voor commerciële producties enerzijds af te schermen van het Fonds Film in Vlaanderen, en anderzijds wil men toch graag met "publiekstrekkingen" scoren...

Daarnaast groeit binnen het Fonds Film in Vlaanderen het aandeel van de beschikbare productiesteun aan de langspeelfilm en dreigen de andere jongere genres hierdoor weggedrukt te worden. Zo worden multimediaprojecten bvb. veelal geweerd, hoewel volgens de letter van de wet deze projecten toch in aanmerking kunnen komen.

Door de stijging van het productiebudget van het Fonds Film in Vlaanderen en door de bijkomende inbreng van de overheid in de financiering was er in 1999 een grotere filmproductie dan voorheen.

In 1999 werden door het Fonds Film in Vlaanderen volgende subsidies toegekend:

- 4 preproductiepremies
- 10 productiepremies voor langspeelfilm
- 7 productiepremies voor minoritaire coproducties
- 9 premies op basis van de bruto-ontvangsten
- 22 productiepremies voor korte films
- 6 productiepremies voor middellange experimentele, kunst of documentaire producties
- 16 scenariopremies

dit voor een totaal bedrag van 329 miljoen frank.

Bij het opmaken van de balans wordt vastgesteld dat de toename van de audiovisuele productie niet resulteert in een toename van de toeschouwers voor de Vlaamse film. Het meest succesvol was de "*Plopfilm*" met ca. 250 000 toeschouwers.

Gelet op het geschetste kader, behoeft het geen verdere toelichting dat in 1999 een nieuw decreet werd goedgekeurd (dd. 13 april 1999).

Uitvoeringsbesluiten en de oprichting van de vzw Audiovisueel Fonds worden zorgvuldig voorbereid, na een grondige analyse van de huidige situatie. Met de vzw zal de Vlaamse overheid een beheersovereenkomst sluiten. Een filmmanager zal het "filmfonds" uitbouwen, dynamiseren, en beheersmatig leiden.

Rekening houdend met het feit dat wordt vastgesteld dat, ondanks de substantiële toename aan middelen / subsidies voor productiepremies allerhande, er geen toename was van het aantal toeschouwers, zal extra aandacht van de overheid uitgaan naar een krachtige promotie van de Vlaamse film bij de burger, inzonderheid de Vlaamse burger. In dit kader zal worden onderzocht hoe de organisatie "*Flanders Image*", het promotie-orgaan van de Vlaamse overheid voor de filmsector naar het buitenland toe, in het voeren van een actieve binnenlandse promotiecampagne zal kunnen worden ingeschakeld. Anderzijds zullen extra inspanningen worden gedaan om de distributie van de Vlaamse film te bevorderen en optimaler te laten verlopen.

3.4.3.2. Kwalitatieve producties en verscheidenheid

Het is duidelijk dat in de Vlaamse audiovisuele sector en ook bij de omroepen (en zeker bij de openbare omroep) meer kwalitatieve producties aan bod kunnen komen.

De overheid zal trouwens zelf bij het toekennen van de subsidies ook het accent leggen op kwaliteit en hierbij meer kwaliteitsgerichte selectiecriteria en procedures hanteren.

Het huidige systeem met een te geringe kwalitatieve selectie en een gebrek aan professionele beoordeling van de filmdossiers werkt immers niet en zorgt dat de schaarse middelen geen optimale besteding krijgen.

Naast de kwaliteit zal ook de verscheidenheid van de producties gestimuleerd worden. Behalve de speelfilm, verkiezen ook andere genres de nodige aandacht en middelen.

Goede documentaires, die door verschillende omroepen worden uitgezonden, kunnen immers evengoed, zoniet beter, zorgen voor een grotere Vlaamse uitstraling in binnen- en buitenland.

Ook de korte film verdient aandacht. Velen beschouwen dit volwaardige artistieke genre als een uitlaatklep voor afgestudeerden aan filmscholen in Vlaanderen. Voor de herkenning van dit genre is het essentieel prijzen te halen op festivals. Ook hier zal worden onderzocht hoe de korte film op een doelmatige manier verder kan worden ondersteund en uitgebouwd.

Kwaliteit zal zowel worden nagestreefd in producten die door hun degelijkheid en aanpak toch een groot publiek aanspreken en van dit publiek dan ook de nodige waardering krijgen, als bij een ontwikkelingsbeleid dat ervoor zorgt dat vernieuwende, hedendaagse kwaliteiten in dit snel evoluerend landschap kunnen worden ontwikkeld.

Het huidige gebrek aan een degelijkheids - of kwaliteitsimago bij de Vlaamse filmproducties zorgt bovendien voor een kloof in de relatie met de bioscoopganger. Vlaamse films zijn niet echt succesvol en hierdoor zijn de filmdistributeurs en zaaluitbaters niet echt enthousiast om Vlaamse films in de zalen te brengen of te houden. Een Vlaamse film in roulatie krijgen is geen sinecure.

Het voortbestaan van de Vlaamse filmsector komt onbetwistbaar in gedrang indien niet snel maatregelen genomen worden om hieraan te verhelpen.

Door het nastreven van een merkbare kwaliteitsverbetering en het stimuleren van een grotere verscheidenheid aan Vlaamse producties, moet de Vlaamse overheid erin slagen het imago en zo de uitstraling van de Vlaamse producties in binnen- en buitenland te verbeteren en automatisch ook de rentabiliteit van de Vlaamse audiovisuele sector te verhogen.

3.4.3.3. Rol van de openbare en particuliere omroepen

Gelet op het hoger geschetst kader blijven omroepen en privé-sector – enkele uitzonderingen daargelaten – meestel in gebreke.

Zoals reeds gesteld zal een belangrijk financieel pakket ter beschikking worden gesteld voor de genres documentaire, Vlaams drama en tv-film teneinde een vaste basis te creëren voor de Vlaamse beeldindustrie.

Uiteraard zal hierbij het evenwicht tussen openbare en particuliere omroepen gerespecteerd worden.

Een ernstige inspanning van de omroepen wordt daarom verwacht. Een substantiële inbreng van de openbare omroep is duidelijk een “conditio sine qua non” voor de Vlaamse overheid.

In samenspraak met de Commissie Cultuur, Media en Sport van het Vlaams Parlement zal worden gezocht naar duidelijk omschreven criteria, die bij de selectie van projecten zullen worden gehanteerd, zoals selectiviteit, kwaliteit, bereik of succes,...

Voor de genres tv-film, documentaire en Vlaams drama zullen de erkende omroepen in maximale mate ingeschakeld worden bij de distributie van de producties en dit in de meest grote verscheidenheid.